

Tabor

1999

EL FORTIN

3-4

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov
TABOR je last in vestnik Tabora SPB
Mnenja Zveze Tabora SPB predstavljajo članki,
ki so podpisani od Glavnega odbora.

Izdaja ga konzorcij.

Predsednik: inž. Anton Matičič

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila:
za lastništvo lic. Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the
Confederation of the United Slovene Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación
de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

Director: Ing. Antonio Matičič,

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

Propietario: lic. Ivan Korošec

Composición, diagramación, armado e impresión (tisk):
Talleres Gráficos VILKO S. R. L.

Estados Unidos 425 (1101) Buenos Aires, Argentina

Tel. (54-11) 4362-7215/4307-1044 - Fax: (54-11) 4307-1953

E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 321.385

NAROČNINA: Za vse države 20 USA dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, pošiljajte na naslov:

Bogoslav Šušteršič,

Gral. Vacca 988

(1686) Hurlingham, Pcia. Buenos Aires, Argentina.

Dopise, članke in ostalo pošto pošiljajte na naslov:

Ivan Korošec,

A. Lanz (C. 24) 4391,

(1884) Berazategui, Pcia. Buenos Aires, Argentina.

*Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!*

Marzo-Abril 1999 • Buenos Aires • Marec-April 1999

Deklaracija v obsodbi komunistične tiranije in Izjava o spravi

Nova slovenska zaveza je že predhodno podala Državnemu zboru pisna stališča do deklaracije in izjave. Oba dokumenta je zavrnila v taki obliki, kot sta bila Državnemu zboru predložena. Dodatno k temu pa podajamo še naslednja konkretna stališča:

Deklaracija o delovanju komunističnega totalitarnega sistema (Deklaracija) in Izjava o narodni spravi (Izjava) se razlikujeta tako, da ju je treba postaviti vsako v drug in drugačen okvir. Različno je namreč strukturirana realnost, ki jo vsako od obeh besedil urejuje. V Deklaraciji si stojita nasproti slovenski narod in komunistična partija, v Izjavi pa si stojita nasproti del slovenskega naroda proti drugemu delu slovenskega naroda. Zgodovinska, moralna in politična faktura prve je preprosta in vrednostno neproblematična; zgodovinska, moralna in politična faktura druge pa je zapletena in vrednostno problematična. Področje, ki ga pokriva Deklaracija, je rešljivo takoj, Izjava o spravi pa bo do kraja rešljiva šele po dolgem in napornem angažmaju celotne kulture.

Glede na navedeno Nova slovenska zaveza meni, da je Deklaracijo treba na vsak način sprejeti, in to čim prej. Važno je to, da bo besedilo Deklaracije zajemalo celotno problematiko slovenskega spora in ustrezalo resničnosti, kakor jo poznamo iz

izkustva in kakor jo je dognala evropska sociološka, politološka, zgodovinska in filozofska misel.

V tej smeri podaja Nova slovenska zaveza k Deklaraciji naslednje načelne pripombe in utemeljitve:

Deklaracija zajema le protipravno delovanje povojnega komunističnega totalitarnega režima, to je državnega aparata. Ne zajema pa protidržavnega delovanja komunistične partije med vojno in komunističnega totalitarnega sistema.

Deklaracija bi morala vsebovati izrecno obsodbo komunističnega sistema in komunistične partije Slovenije kot nosilke tega sistema, ki je zlorabila svobodoljubna in narodna čustva za izvedbo komunistične revolucije in izzvala državljansko vojno ter pri tem uporabila vsa sredstva surovosti, laži in dejanj, ki komunistično partijo in komunistični sistem opredeljujejo kot zločinski sistem.

Ob obsodbi komunističnega sistema na Slovenskem bi Deklaracija morala priznati nasprotni strani v državljanski vojni pravico do samoobrambe, s tem pa legitimnost protikomunističnega odpora.

Udeležencem protikomunističnega odpora bi Deklaracija morala priznati enakopravnost v vseh zadevah, ki jim jo zagotavlja duh in črka Ustave Republike Slovenije.

Izjava o narodni spravi pa je v strukturi resničnosti specifična. Prvič, zadeva ves narod in vse državljane. Politična modrost zato terja, da moramo storiti vse, da se kateremu od njegovih delov z Izjavo ne zgodi bistvena krivica. Ali drugače povedano, nobenemu državljanu, pa najsi pripada temu ali onemu taboru, ne sme biti preprečeno, da se ne bi čutil državljan svoje države v celotnem pomenu te besede. To pa bo mogel samo, če bo v državi videl prostor bistvene pravičnosti. Drugič, pa se obe strani v državljanski vojni razlikujeta v tem, da vsaka vidi vlogo svoje strani neproblematično, vlogo druge strani pa problematično.

Tako partizani obremenjujejo protikomunistično stran s kolaboracijo. Protikomunistična stran pa nasprotno pravi, da njeno soobstajanje z okupatorjem ni bila kolaboracija in za to navaja dva, po njenem bistvena argumenta: prvič, to soobstajanje

ni bilo prostovoljno, zato tudi ni bilo ideološko, ampak prisiljeno, ker je šlo za goli obstoj; drugič: pa je to soobstajanje bilo bistveno drugačno, kot je bilo soobstajanje z okupatorjem v zahodni Evropi, ki nosi in je nosilo ime kolaboracija. Če se za razmere v Evropi uporablja ime kolaboracija, potem je za slovenske razmere treba najti in uporabljati drugo ime. Neznosno bi namreč bilo, sprijazniti se s tem, da te nekdo prisili, da nekaj narediš, potem te pa za to cinično obsoja.

Protikomunistična stran pa obremenjuje partizansko stran s kolaboracijo s komunizmom. Sem spada očitek, da je bil tako imenovani NOB samo okvir, v katerem so komunisti mogli uresničiti svoj revolucionarni projekt; da so to dokazali zlasti po vojni, ko se partizani niso uprli totalitarni nesvobodi, ki se je s koncem vojne uveljavila, ampak so komplacentno prenašali velike krivice, ki so zadevale ljudi, včasih pa tudi njih same; dalje, da ugovor, da si v razmerah, ki so nastale, niso mogli pomagati, ne velja, saj ni mogoče imeti obojega, hkrati boriti se za svobodo in se obenem sklicevati na nesvobodo, ki si si jo izbojeval.

Ne trdimo, da spornost, ki smo jo opisali, ni teoretsko rešljiva že sedaj. Trdimo le, da je pametneje — v imenu države, ki jo postavljamo — da ne ženemo stvari do kraja, ampak jih v tem oziru prepustimo prihodnji zgodovini. Seveda pod enim pogojem, ponavljam, pod enim pogojem: da se protikomunistični strani, ki je bila pol stoletja zatirana in je še danes bistveno depriviligirana, z vrsto ločenih zakonov podeli moralna, pravna in politična resnica (satisfakcija). Naj nekatere od teh zakonov navedem: Zakon o preoblikovanju množičnih grobišč v vojaška grobišča, pri čemer se zagotovi uprava nad temi grobišči organizacijam civilne družbe, ki nadaljujejo tradicijo protikomunističnega odpora; Zakon o mrliških listih, Zakon o arhivih, Zakon o politični emigraciji; Zakon o samostojnem institutu zgodovine protikomunističnega odpora; zakon, ki bi izenačil protikomunistično stran s partizansko stranjo v vseh zadevah, kar praktično pomeni dosledno uveljavitev Ustave Republike Slovenije in s tem tudi ukinitve vseh tako imenovanih privilegijev.

Pozdravljamo stališče NSZ v obsodbi komunističnega sistema. V tej zadevi Zveza DSPB — Tabor vztraja že več kot pol stoletja in zavrača krivične, lažne obtožbe. Ena teh je „kolaboracija“. Kaj je „kolaboracija? Je sodelovanje z nekom za isti cilj! Domobranci se nismo borili za „veliko Nemčijo“, ne za Rimsko cesarstvo! Ni en domobranec ni bil na fronti proti Zaveznikom! Domobranci smo bili prisiljeni upreti se nasilnemu, zločinskemu komunizmu, ki so ga izvajali partizani in izvežbani atentatorji, v kolaboraciji s Stalinom za isti cilj: Bolševiška, sovjetska Slovenija!!! Kdo torej je kolaboriral?

K ločenim zakonom glede sprave pa dodajamo iz naše spomenice:

1. *Nujno je razveljaviti vso zakonodajo, ki ima za idejno podlago NOB.*
2. *Vrniti slovenskim domobrancem čast in priznanje v upravičenosti odpora komunistični revoluciji v obrambi eksistenčnih interesov in vrednot slovenskega naroda.*
3. *Rehabilitirati ustanovitelja in vrhovnega poveljnika slov. domobranstva, gen. Leona Rupnika, objaviti kraj kjer je zagreben ter njegove ostanke prenesti na časten pokop.*
4. *Na državne stroške repatriirati ostanke škofa dr. Gregorija Rožmana ter častno pokopati na kraj, ki ga naj določi slovenska Cerkev.*
5. *Javno objaviti imena mučiteljev in morilcev med in poveljnih pobojev ter jih postaviti pred sodišča.*
6. *Razveljaviti vse med in porevolucijske politične procese z vsemi pravnimi posledicami, rehabilitirati in v kolikor je mogoče odškodovati njih žrtve.*
7. *Vrniti vso zaplenjeno in odtujeno imovino njihovim izvirnim lastnikom ali njih zakonitim dedičem.*
8. *Pregledati premoženjsko stanje vseh funkcionarjev komunističnega režima in v držane svrhe zapleniti neopravičljivo obogatitev.*
9. *Odstraniti vse spomenike, imena krajev, cest, institucij in uradov komunističnim vodjem in za tiranijo zaslužnim osebam, ali pa na enako vidna mesta postaviti spomenike in imena domobrantskih in drugih za narod zaslužnih osebnosti.*

Brez jasno zavzetega stališča in odgovarjajočih ukrepov na te minimalne upravičene zahteve, bo vsakršna sprava jalova, ker bo imela prizvok prisile nepravčnosti, s čemer bo ogroženo mirno sožitje Slovencev.

Moja rosna leta

„Kmalu bo potekel rok za vlogo pritožbe svojcev — žená in otrok političnih zapornikov in žrtev komunističnega režima..., nekoga pooblastí, da te bo zastopal...“

Sestrino sporočilo me je presunilo, kakor strela iz jasnega. Ali sem tudi jaz žrtev komunističnega režima?

Pa saj sem bila vendar rojena že po vojni, v svobodni Jugoslaviji. Da, rojena sem bila v času pijanega zmagoslavja in vriskajočih parol: Tito — Stalin, Tito — Stalin..., mi smo Titovi, Tito je naš..., Tito — partija, Tito - partija, ...smrt fašizmu, svoboda narodu..., ... dol z izdajalci...!!!

...Sramujte se, otroci staršev nazadnjaških nazorov in protidržavnih elementov! Tvoj oče je bil skrivač, bil je izdajalec nove Jugoslavije, bil je v zaporu, ker je izdajalec, zaplenili so vam posestvo, ker je vaš oče izdajalec, ker je simpatiziral z domobranci, sovražniki naše nove Jugoslavije. Tvoji strici so bili domobranci, zato so jih pobili..., sram te bodi!

Naj me bo sram? Sram zakaj? Nikdar me ne more biti sram mojega ata, naš ate je pošten, naš ate je izobražen in pameten, bolj kot so marsikateri. On vedno ve, kaj je prav in kaj ni prav. Vse prebere, posluša radio Vatikan, London in Washington in vse ve. Moj ate nikdar ne laže, vedno govori resnico, pa čeprav nevarno. Moj ate je bil v zaporu zato, ker ni bil izdajalec, ker ni hotel tožiti sosede in ker je govoril resnico! Tega mi ni nihče povedal, to sama vem. Mojemu atu se je zgodila krivica, zaprli so ga in ga tako mučili, ker je vedel, kaj prinaša komunizem in ker ni lagal.

Vse te moje nedolžne otroške misli so mi ponovno začele rojiti po glavi, v katere še vedno verjamem, kot sem verjela kot majhna deklica v povojnih letih, ko sem morala poslušati boleče očitke od otrok in učiteljev. Nikdar se nisem potuhnila, da bi bila popularna, kakor so bili popularni otroci borcev.

„Ti ne boš dobila malice ali oblek od Rdečega križa, ker imate kmetijo, le otroci delavcev in borcev bodo dobili!“

...Pa kaj za to in tisti hlebčki in margarina, saj je tudi mamin koruzni kruh dober, kadar je svež. Moja sestra pa tudi hitro raste, njena obleka ji bo kmalu premajhna in čevlji tudi, da bom lahko jaz nosila in mi ne bo treba bosa v šolo, ker so mi ta stari čevlji že dolgo premajhni in me

močno žulijo. Obleke imam samo dve, ena za k maši in za šolo, drugo pa za doma, lačna pa res nisem, ker sami pridelamo hrano doma in nam ni treba ničesar kupiti. Tovarišica mogoče ne ve, da imam še sedem bratcev in sestic, da so nam zaplenili kmetijo, da ne poznam denarja in si ne morem kupiti bonbončke, kakor drugi otroci, ker moj ate ne dobi plače za svoje delo. Kadar prodamo kakšnega telička, gre denar za davke in moramo neskončno šparati...

„Ali hodiš k verouku? Ali hodiš v cerkev?“ so nas pogosto spraševali v šoli.

„Ja, hodim k verouku in v cerkev“, sem odločno odgovorila in vsa zardela do ušes. Moje sramežljivosti me je bilo sram, da bi se kar pogreznila pod zemljo, če bi se mogla. Te moje obupne rdeče ličke, vedno me izdajajo, da prehitro utihnem in se ne upam vsega povedati, kar mi leži na srcu. Samo župniku so menda všeč, ker me tako rad uščipne v lička, da potem še bolj gorijo.

„Ne, moj ate ni bil borec; ne, ni bil partizan...“ in ponovno zardevam v okrogla lička, da se še bolj sramujem sama seba. Zaradi mojih vročih ličk si ne upam povedati, da se moj ata ni hotel boriti za komunizem, da ni hotel ubijati ljudi, zato je bil doma, dokler je lahko bil. Ker ni smel biti doma, se je skrival v gozdu. Dve leti se je skrival v podzemni gozdni jami, ker so ga iskali, da bi moral z njimi. Ko je končala nora vojna, je hotel čez mejo, kakor mnogi drugi mladi fantje iz vasi, kakor njegova najmlajša brata, ki se nista nikdar vrnila, ker sta bila umorjena od „osvoboditeljev“ Jugoslavije. Stric Lojze je umrl v Škofovih zavodih, od lakote in mučenja, nekdo ga je slikal tik pred smrtjo in nam prinesel sliko težko spoznavnega okostnjaka v njegovi mladostnih 20-letih; pokopan pa je nekje na Ljubljanskem gradu. Za mladoletnim stricom Milanom je izginila vsaka sled, da je bil vrnjem iz Vetrinja in umorjen nekje v Kočevskem Rogu, preko bližnjega hriba moje domače vasi.

Tudi mojemu atu je mama spakirala nahrbtnik in se od njega poslovila, pa se čez nekaj dni že vrnil: „Ne morem te pustiti same s petimi majhnimi otroci, kar bo pa bo, saj nisem nikomur nič hudega storil“.

Začele so se strašne hišne preiskave. V živem spominu so mi grobi policaji v črnih usnjenih uniformah na brnečih motorjih, ki so nas pogosto vznemirjali. Spomnim se dolgih sabelj, s katerimi so prešpikali in prečesali ves senik, če se kje skriva kakšen domobranec. Tega pomembnega domobranca so končno našli pri sosedovih in krivi so bili

vsi vaščani, najbolj pa so bili kaznovani sosedje. Sledile so sodne obtožbe, izgnanstva dveh družin, zagovori, zaplembe, tudi naše tričetrtine kmetije. Samo za preživetje so nam pustili in sledil je skoraj dveletni zapor našega ata.

Bilo mi je komaj dve leti in se živo spominjam, kako nas je mama neke nedelje razveselila: „Otroci, hitro se oblecimo, gremo na vlak, na Ig, obiskati našega ata v zaporu...”

V prvič sem se peljala z vlakom... „Joj, če ne bomo zgrmeli po tej dolini, ker vlak tako hitro poskakuje? Glejte mama, v luknjo gremo, kar pod zemljo!”

„Ne, to je tunel!” me je podučila starejša sestra.

„Hvala Bogu, tukaj smo, na Igu, sedaj pa še nekaj kilometrov peš, pa bomo pri atetu”, se je veselila s solzami v očeh naša uboga mama. Dolga pot in prašna cesta je bila, moji premajhni čevlji pa so me strašno ožulili.

Iški zavori: velika stavba, s temnimi železnimi gartrami na oknih, ob vhodu nekaj velikih črnih volčjakov, ki so se besno zaletavali v nas. Stisnili smo se maminega krila in se počutili varne. Po kratkem čakanju smo smeli v bolniško sobo, kjer je bilo mnogo železnih postelj, pokritih s sivorjavimi vojaškimi odevami.

Iz ene postelje me je poklical moj ate: „Pridi k meni moja mala punčka, saj jaz ne morem hoditi...” Skobacala sem se na trdo posteljo pod odejo in se privila mojemu atu okrog vratu. Nisem se premaknila ves čas, tako varno in lepo je bilo ležati ob mojemu atu, saj sem ga boleče pogrešala dolge mesece. Kar tu bom ostala!

Na sredini sobe je stal mrki stražnik in nam vse prehitro ukazal, da je konec obiskov. Oklenila sem se še tesneje atu okoli vratu trdno odločena, da ne grem domov, ostala bom tukaj pri mojem atku, v zaporu!

„Ne, ne, pustite me, ostala bom tukaj pri mojem atku!” sem hlipala ter se otepala grobih rok paznika, ki me je hotel spuliti iz atetovega objema. Nisem razumela solz mame in ata, da jokata, ker ne ubogam in nočem domov. Popustila sem, ubogala sem, da ne bosta mama in ate tako žalostna.

Težko sem čakala in prosila mamo, kdaj bomo zopet smeli na Ig obiskati našega ata.

„Za Veliko noč”, nam je obljubljala. Šteli smo dneve do Velike noči.

Mama se je ves teden veselila Velike noči. Na bone je kupila blaga zame in za mojo starejšo sestrico za najine prve oblekice, sosedova šivilja pa jih je sešila. Oh, kako so bile lepe nove oblekice, živo rdeče z mnogimi majhnimi belimi račkami. Povrh pa lepi beli predpasniki z nabranimi volančki vse okrog. Obraz ji je kar žarel od ponosa, ko sva oblekice s sestro probali in je vedela, kako naju bo ate vesel v zaporu, ko naju bo videl tako lepi v nedeljo.

Ko sva dan prej igrali mamice in tovarišice, se je moja pametna sestrica ponovno spomnila dobre ideje, ki so kar žuboreli iz nje in sem jo lahko le občudovala in posnemala. Skrivnostno mi je zaupala, da so najine punčke zelo revne, ker so samo iz belih pleníc in kako bi bile vse lepše, če bi tudi one imele lepe oblekice, kakor jih imava medve. Prosila me je, če sme pod mojim predpasnikom zrezati eno flikico iz obleke, s katere bova naredili oblekico za najine punčke iz cunj. Ker bo ta luknja pod predpasnikom, jo ne bo nihče videl in tudi mami ne smem tega nikdar povedati. Moja starejša sestra je bila zelo pametna in je vse vedela, zato sem ji zaupala, da je tako vse prav. Mojo oblekico z veliko luknjo na sredini krila sva skrili v temen kot omare, da jo mama ne bi videla. Punčki iz cunj pa so bili res lepi v novih oblekicah.

Ne Velikonočno jutro, ko je vsa hiša dišala po čistoči, žegnu in sveži potici, je mama spakirala košaro teh blagoslovljenih dobrot in nas otroke priganjala, da se hitro oblečemo, ker gremo na Ig v zapor k atetu. Čudila se je, zakaj je moja oblekica zmečkana v kotu omare in mi hotela pomagati. Nenadoma se je zgrudila na tla, ko je našla mojo uničeno obleko. Brez besed in v veliki bolečini je ječala na tleh. „Moj Bog, Marija Pomagaj, zakaj, zakaj?“ je le hlipala vsa zrušena. Ko si je opomogla, je nenadoma odšla sama na Ig, s sestro pa sva morale ostati doma, kar je bila za naju strašna kazen.

Dolgo, dolgo sem morala čakati, da sem ponovno videla mojega ata. Nekdo ga je pripeljal domov, mislim da s feder-vozom iz postaje. Takoj je moral v posteljo, ker ni mogel hoditi. Vsi otroci smo poskakali k njemu na posteljo in zapel nam je pesmice. Le moj enoletni bratec ni hotel blizu, saj ni vedel, kdo je ta tujec v mamini postelji. Dopovedovala sem mu, da je to naš ate in naj gre k njemu, ker ima tudi njega rad. Po nekaj dneh se ga ni več bal.

Ata se dolgo časa ni mogel premakniti, revmatizem ga je popolnoma zlomil. Vse domača zdravila je probal, tepel se s koprivami, da je bil ves otečen in smo otroci jokali namesto njega. Jokali smo tudi, kadar je mama spekla kruh, nato pa še zaprla ata v krušno peč, da se

bo še on prekuhal, nam je ralagala. Bali smo se zanj, da se bo preveč spekel, pa se ni; po nekaj letih je ozdravel. Zopet smo bili srečna in ponosna družina, vse drugo pa ni bilo tako važno.

S pokončnim značajem sta nam naša mama in ate vedno najboljša učitelja in najsvetlejši vzgled v našem življenju. Vera, ljubezen, poštenost in odkritosrčnost so vrline, ki nam je njuna dota, ki nam dajejo pogum in moč v življenju, da se ne ustrašimo spoprijemati s karkoli nam je namenjeno. Kakor je Božja volja, nas še vedno opominja moja ostarela in izmučena mama.

Kdo mi naj povrne za moje otroške bolečine? Prepričana sem, da ni denarja na tem svetu, ki bi lahko izbrisal moj spomin, moje otroške solze, ki so oblikovale moje današnje življenje. Ljubezen mojih staršev mi je bogato plačilo za vse, kar sem bila prikrajšana v roсни mladosti. Vera, ki sem se jo naučila od staršev, me tolaži, da je le Bog pravični sodnik.

Naj mi nova slovenska oblast povrne za njihovo krivično in krvoločno preteklost, ki jo še danes zagovarja? Iskreno opravičilo bi resnično pomagalo, da bi lahko iskreno odpustila. Ali naj odpustimo nekomu, ki ne vpraša za odpuščanje? Pa vendar, moj Bog, prosim Te, odpusti njim, ki ne vedo kaj delajo!

Jožica Marn-Gerden

*Veselo veliko noč,
Ob uspehu, zdravju in Božjem žegnu
ter trdnem upanju v
pravičnejšo in lepšo Slovenijo
vošči
vsem soborcem, naročnikom
in prijateljem*

**Zveza DSPB — Tabor
in Konzorcij glasila**

Minilo je osem let

Minilo je osem let od 23. decembra 1990, ko smo se Slovenci množično udeležili plebiscita in se tudi množično izrekli za svojo samostojno državo. Osem let je kratka doba. Otroci, rojeni tistega leta, obiskujejo drugi razred osnovne šole. Bili smo polni pričakovanj. Pretrgali smo 72-letno obdobje življenja v skupni jugo-državi, od tega dobrih 45 let pod diktaturo rdečega totalitarizma in morilskega režima. Ali smo res pričakali to, kar smo želeli? Žal smo mnogi razočarani. Nova država je takoj v začetku naredila štiri poglobitve napake. Prvič bi morala razlastiti vsa tako imenovana družbena podjetja in jih začasno podržaviti. Drugič, denacionalizacija bi se morala končati vsaj v dveh letih in vrniti vsem. Tretjič, pri dodeljevanju državljanstva tujerodnim državljanom bi morala biti bolj previdna, bolj širokogrudna pa pri dodeljevanju državljanstva svojim ljudem, ki so razseljeni po svetu. Četrto vsaj za deset let ne bi smeli biti na vodilnih položajih vsi tisti, ki so bili v totalitarnem režimu v tajnih službah, in vsi vodilni v policiji, sodstvu, državni upravi, bančništvu, šolstvu in v nekdanju JLA. Vsega tega naša mlada država ni naredila. Zato imamo na vseh ravneh nekdanje oblastnike. Od predsednika republike, vlade do tistih, ki zasedajo vodilne položaje v šolstvu, bančništvu, gospodarstvu, policiji, vojski. Vse to nam zmanjšuje ugled. Nismo dosegli narodne sprave. Nekdanji vodilni politiki, mnogi med njimi imajo krvave roke, prejemajo privilegirane pokojnine. Ker nismo začasno podržavili družbenih podjetij, smo doživeli rop stoletja. Ker nismo izvedli dosledno denacionalizacije, ki jo načrtno zavirata obe vodilni stranki kontinuitete, tako vladujoča LDS kakor tudi formalno opozicijska Združena lista (komunisti). Evropa vse to opazuje. Ironija je, da je LDS postavila za ministra za evropske zadeve človeka, ki je največji zaviralec denacionalizacije. Igor Bavčar je sramota za Slovenijo. Toda v naši državi je vse mogoče. Zato nas spomin na prehojeno osemletno obdobje po plebiscitu dostikrat žalosti. Največje razočaranje je nova država prinesla delavcem in majhnim upokojujencem. Vladujoča monenklatura je prinesla tudi največje razslovenjenje. Število revnih in tistih, ki so na robu revščine, se naglo povečuje. Povečuje se pa tudi kasta novih rdečih baronov oziroma tistih iz nekdanjega jugorežima, ki so bili na vodstvenih in vodilnih položajih in so sedaj novi kapitalisti in narodni oderuhi. Sloj mladih oblastnikov, zbranih v stranki LDS je najbolj brezobzirna vladajoča

kasta v naši narodni zgodovini. Žal se tega premnogi državljani ne zavedajo. Anarhija in brezvladje, ki ga sedaj občutimo na vsakem koraku, ne peljeta nikamor.

Tudi zaradi vsega tega se marsikateri državljan vprašuje, kaj je sploh pridobil z narodno osamosvojitvijo. Seveda vsi živimo v nekem pričakovanju. Tudi vladavini brezobzirnega anarholiberalizma so dnevi šteti. Prevare volilcev in lažne obljube ne morejo trajati večno. Čeprav smo Slovenci tradicionalisti in nimamo radi sprememb, so spremembe nujne. Slovenija ne bi smela poznati brezposelnosti in revščine. Vse to je povzročil grabežljivi liberalizem in stranka LDS s pomočjo svojih satelitov. Če ne bi bilo kraje stoletja in podaljšane vladavine nekdanjih skojevcev in komunistov, bi bila v Sloveniji blaginja. Zavladala bi tradicionalna slovenska poštenost. Spoštovale bi se človekove pravice. Hrom pravosodni sistem bi služil ljudem in ga ne bi razdvajal. Dvignila bi se volja do življenja in rodnosti. Samomorilnost in brezup bi bila pozabljena. Skratka, zavladale bi tiste vrednote, ki jih je naš narod že poznal. Zato je škoda vsakega časa, ki ga zapravljamo v sedanjem anarhičnem in kaotičnem stanju. Imamo svojo državo, bodimo ponosni nanjo. Zamenjajmo samo oblastnike.

Alojzij Dragoš

Prejeli smo pričevanja „Slovenci v borbi za svobodo v dobi okupacije“ katera so sestavili v letu 1945 — po Vetrinjski tragediji.

Bitenc Mirko, profesor, narodni poslanec, zadnji poveljnik Slovenske legije. Od 6. aprila 1945 pomočnik poveljnika Slovenske narodne vojske. Član izvršnega odbora SLS.

Kranjc Marko, duhovnik, narodni poslanec. Član izvršnega odbora SLS.

Križman Andrej, duhovnik. Član glavnega odbora Slovenske legije.

Stare Miloš, odvetnik, narodni poslanec, član izvršnega odbora SLS.

Pričevanja podajajo po vrstnem redu dogajanj; ker je delo obširen zgodovinsko-dokazilni material (z nekaj pomanjkljivosti) bomo v nadaljevanju v našem listu prikazali najpomembnejše.

Blaž Potočnik
585 Horner Ave
Toronto, Ont. Canada
M8Š 2C3

Predsednik SLS g. Marjan Podobnik dipl. Ing.
SLS Tomšičeva 5
Ljubljana 1000

Toronto, 10. januarja 1999

Spoštovani g. podpredsednik slovenske vlade!

Novice, ki jih zadnje čase dobivamo iz domovine so žalostnega značaja, ker pač desničarske stranke ne znajo najti skupnega imenovalca pri važnih odločitvah. Pred nekaj letih sva se srečala v Torontu, imela prijeten pogovor, bil sem tudi v Zmencu pri g. Ivanu Omanu, ki ga zelo spoštujem in cenim toda politično gre naprej ne oziraje se na posledice.

Vse predolgo je trajalo enoumje v našem narodu, ki se nikakor ne more rešiti levičarske indoktrinacije, ki je zakoreninjeno zlasti v meščanstvu. Gre tukaj za osnovne pravice človeka, do prinernega groba za tisoče in tisoče ljudi, ki so bili zverinsko pomorjeni brez vsake sodbe in vrženi v brezna Kočevskega Roga, Teharij in drugih 38 doslej znanih morišč širom naše okrvavljene domovine.

Za spominska obeležja v Tehajah in Kočevskem Rogu je bil vložen zakonski amandma za leto 1999, da se poveča v ta namen za 60 milj. SIT, brez tega denarja bodo projekti začeli propadati. V emigraciji smo bili zelo razočarani, ko smo zvedeli, da so 16. decembra 1998 vsi poslanci SLS glasovali proti temu predlogu vključno predsednik zbora dr. Janez Podobnik. Celo dr. Ciril Ribičič je glasoval pozitivno; kaj je narobe pri stranki SLS? Ali ne zaslužijo naši pomorjeni dostojnega spominskega obeležja, poštena zgodovina bo pisala o tem žalostnem glasovanju! Pa brez zamere!

V imenu društva Tabor protestiramo, naše razočaranje je veliko!

S spoštovanjem

Blaž Potočnik
predsednik Tabora Kanada

Veleposlaništvo Republike Slovenije
V roke Veleposlaniku dr. Božu Cerarju
150 Medcalfe St. #2101
Otaša Ont K2P 1P1

Spoštovani g. ambasador

Z današnje seje odbornikov in članov Tabora, Vam pošiljamo tole pisno sporočilo:

S skrbjo in negotovostjo gledamo na družbeni razvoj v RS. Navajamo nekaj najbolj težkih, neprijetnih dogajanj, ki mečejo slabo luč na pravni red, demokracijo in kulturo.

Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Razveljava procesa je bila odklonjena. S pravnega stališča je proces bil največja sramota za slovensko justico. Obtožnica ni obsegala enega samega dejanja, ki bi zapadel kazenskemu zakonu takrat niti danes. Paradoks je ne samo, da Rožman ni kriv najmanjšega prekrška proti narodu, nasprotno on je v okviru naše največje tragedije, okupacije in revolucije napravil več kot drugi, da bi olajšal trpljenje in zmanjšal izgube našemu narodu. Bil je pogumen z intervencijami pri okupatorju za vse rojake brez izjeme in verjetno edini škof v Evropi, ki je uspešno interveniral za Izraelce, ki so se zatekli v Ljubljano. Ni mogoča nobena sprava in pomirjenje za obdobje 1941-45 ako ne bo njegov proces razveljavljen.

Druga velika sramota za RS je pomanjkanje kazenske preiskave proti še živim krivcem, odgovornim za mučenja, ponižanja in končno medvojnje in povojne poboje civilistov in domobrancev. Tu se pridružujemo izjavi biv. drž. tožilca Antona Drobniča, da to stanje pomeni barbarstvo, ki ga težko najdemo še kje v Evropi.

V tej zvezi navajamo primer procesa proti domobrancu cav. Vinko Levstiku iz Gorice. Po 14 letih duševnega mučenja s tako dolgo preiskavo je v vsaki civilizirani državi tak proces ustavljen. Poznano je dejstvo, da je ena izmed prič že izjavila, da je pod prisilo takratne policije pričala neresnično proti Levstiku.

Tretja velika sramota za RS je barbarsko uničevanje spomenikov pokojnih domobrancev in drugih zamolčanih žrtev revolucije. Primerov je bilo že najmanj deset. Oblasti do danes niso odkrile še nobenega storilca, kar kaže, da v RS ni prave volje in namena to preprečiti.

Prosimo Vas g. ambasador, da izročite to našo spomenico oblastem v RS. Upamo, zahtevamo, da se to popravi. Prav je, da Vam omenimo, da spričo gornjega kulturnega barbarizma in škandalov mnogi od naših članov ne vidijo smisla sodelovati pri letošnjem slovenskem kulturnem večeru, ki ga naše Veleposlaništvo pripravlja.

S spoštovanjem

Blaž Potočnik, l.r.
Preds. DSPB Tabor - Canada.

Domovina

Dokler bom živel te bom ljubil,
predraga moja domovina;
že dolgo let živim na tujem
a ti ne greš mi iz spomina.

Dokler bom živel te bom ljubil,
predraga moja domovina,
beseda blaga materina;
rad govorim jezike tuje
a jezik moj si ti edina.

Dokler bom živel te bom ljubil,
predraga moja domovina
slovenskega naroda družina;
med tujim narodom prebivam,
a tvojega se čutim sina.

Dokler bom živel te bom ljubil,
predraga moja domovina
moj narod, jezik domovina.
Naj Bog mi vnema to ljubezen,
da je ne ohladi tujina.

Za god predsedniku Tabora Canada, ravnatelju slovenske šole, odličnemu pevcu in pevovodju Torontskega zbora. Spesnila pevka Nada Sečnik

Našemu Blažu za god

Leto prej kot dva se tisoč piše,
en dan po svečnici se ti nariše
Svet Blaž, ki nas obvarje bolí v grli,
pros' mo ga, da se ne b' tak' grdo drli.

Prav zdaj, ko naš pevec dolgoletni,
dokaj pozneje, ko še bosopetni
hlačal je po Ljubljani, svoj
god praznuje, mal' starejš' kot lani.

Leto na leto si naklada,
vnuki zdaj so mu vsa nada,
z belo glavo v šolo hodi,
Bog še vedi, kod še blodi.

Vsak se dan začenja mu enako,
stran v „Toronto Star“ obrne vsako,
da vid' kdo je umrl, kdo je kaj naredil,
do zdaj imena svojega še ni zasledil.

Ne poslovi Sloven'c se brez njegov'ga petja,
nabaše žepe polne si imetja,
pošilja daleč ga čez oceane,
ne vpraša se, kaj pa za nas ostane!

Slovensko šolstvo brez podpore
naše shajalo bo, pa če bore
tolarje bi doma zbirali
pevski zbori od pogrebov v domači Slavi.

Zbrani danes v pevski sobi,
zdaj smo vsi v „najboljši“ dobi.
Naj tako ostane večno,
Blažu — slavljencu — pa srečno!

Toronto, 27. prosinca 1999

Pevci

Janez Toplišek

Naše znamenje

Ker bali so se svobode in pravice,

Na Golgoti — križ

V temne oblake štrli.

Barbari so Te na njega razpeli,

- včeraj in danes —

- njih edino pravo je smrt,

veriga in lanec.

Križali so Te boječi se resnice.

Na Golgoti — križ

v temne oblake štrli...

Tvojega brata so križali,

- včeraj in danes - ,

ker bali so se svobode in pravice,

- njih edino pravo je smrt,

veriga in lanec,

Križali so ga boječi se resnice.

Na Golgoti — križ

V temne oblake štrli...

Bárbari, zakaj se še danes bojite

- tega našega znamenja?

Mogoče zato, ker je to simbol

- našega vstajenja!

Ivan Korošec

Domovini

Domovina,

kipeče sanje do neba,

ljubezen, ki sem te izgubil,

ko objel sem te poljubil;

vzeli so te mi nasilno.

— ostal; sem brez srca.

Domovina,

prižela si me k sebi

kakor fant nevesto: ,

„Tu ostani in me brani!“

— Ne vem, zakaj nameril
sem korak

na daljno tujo cesto.

Domovina,

moj življenski vrt.

Tebi sem se daroval,

ko te tujec je razklal

in dušil domač tiran

— bil sojen sem na smrt.

Partizanska iluzija: „NOB je bila veliko zgodovinsko dejanje“
Partizanska realnost: Nasilje, zločin, umor

Po njih delih smo jih spoznali...

Požig v
Bizoviku

Šola v
Žužemberku

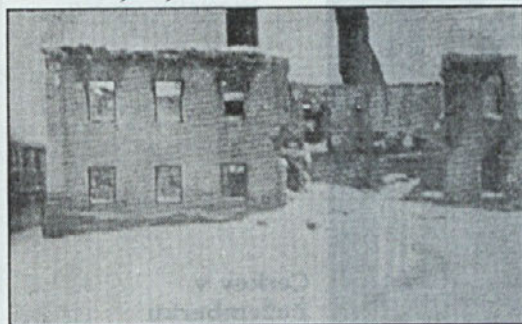

Cerkev v
Žužemberku

Vas Topol na Blokah,
ki jo je „narodno-
osvobodilna vojska“
požgala 10. novembra
1942

Pogled na
starodavni trg
Žužemberk po
napadih
„narodno-
osvobodilne
vojske“
julija 1943

Šola v Velikih
Laščah, ki jo je
„narodno-
osvobodilna vojska“
uničila januarja
1944

Doba pred okupacijo

Slovenija leži na gospodarskem križišču vzhodne, zahodne in srednje Evrope ter zapira madžarskemu in nemškemu narodu dostop do Sredozemskega morja. „Slovenia is one of nature a great fortresses, the natural bulwark which blocks the German descend to the Adriatic Sea, and for thirteen centuries its people have been engaged in a constant struggle against the German attempt to penetrate to the Mediterranean“ (The Balcan Rewiew, London, June 1919, p. 399). Zaradi svojih premogovnih in gozdnih zakladov pa je bila zmeraj tudi za Italijane, ki tega nimajo, dežela, katero so želeli osvojiti.

Zato so Nemci in Madžari s severa in severovzhoda, Italijani z jugovzhoda pritiskali z vsemi razpoložljivimi sredstvi na to ozemlje, skušali mali, na tem ozemlju živeči slovenski narod raznaroditi ter ga asimilirati sebi.

Prvotno slovensko ozemlje je merilo 70.000 km² in je segalo od Vidma (Udine) v severni Italiji do Blatnega jezera (Balaton) na Madžarskem ter od južne Istre do Visokih Tur in Donave. Tekom stoletij je nasilje mogočnih sosedov Slovence vedno bolj utesnjevalo in jih do prve svetovne vojne stisnilo na površino 26.000 km².

Najhujši in najbolj načrtni pritisk je prihajal s strani Nemcev. Ti so v X. Stoletju slovenski narod podjarmili, domače narodno vodstvo in plemstvo pregnali ali pobili, slovensko zemljo razkosali najprej na obmejne marke, pozneje pa v fevdalne grofije in vojvodine. Po končani fevdalni dobi so iz teh grofij in vojvodinj nastale avstrijske dežele: Koroška, Štajerska, Kranjska, Goriška, Primorska in Istra. Sredi XIX. stoletja je prišla Beneška Slovenija pod italijansko gospodstvo, Prekmurje pa je bilo izročeno madžarskemu nacističnemu šovinizmu.

V slovenskih deželah nekdanje Avstrije so bila vodstva uradov šol in gospodarskih ustanov od vsega početka skoraj izključno v rokah Nemcev in tako njihovo najhujše orožje za nasilno ponemčevanje slovenskih dežel.

V dobi narodnostnih prebujanj v XIX stoletju je tudi slovenski narod začel zbirati in družiti svoje sile za izvojevanje svojih narodnostnih pravic. Slovenci so prešli v organizirano borbo zoper potuževanje in to na prosvetnem, vzgojnem, narodno-gospodarskem in političnem polju. Ustanovili so narodne, vzgojne in prosvetne organizacije, v njih zbirali, poučevali in navduševali ljudske množice,

zlasti mladino ter vso Slovenijo posejali s prosvetnimi domovi. Odpravili so analfabetstvo. Na književno-časnikarskem polju so se dvignili prav med prve vrste kulturnih narodov sveta. Izgradili so si močno denarno in blagovno združništvo. V politiki so zahtevali združitev vsega po Slovencih obljudenega ozemlja v eno upravno enoto „Zedinjeno Slovenijo“.

Nemci so na upravičeno zahtevo Slovencev odgovorili s še brezobzirnejšo germanizacijo, posebno v obmejnih deželah, to je na Štajerskem in Koroškem.

Napetost med malim slovenskim narodom in njegovim močnim nemškim sosedom je rastla od leta do leta. Nemci so v trdnem boju priborjene formalne pravice in svoboščine Slovencev izigravali in uničevali s pomočjo kapitala, javne uprave, vojske, z ustanavljanjem nemških šol na čisto slovenskem ozemlju in tajnim podpiranjem ponemčevalnih organizacij (Schulverein, Südmarke), ki jih je podpiral režim. V štajerskem in koroškem deželnem zboru so si Nemci s posebno volilno geometrijo ustvarili nesorazmerno večino. Tako je prišel na Koroškem en poslanec na 120.000 Slovencev, a prav tako en poslanec na vsakih 27.000 Nemcev; na Štajerskem je prišel na vsakih 42.000 Slovencev en poslanec in ravno tako na 14.000 Nemcev tudi eden. Zaradi teh in mnogih drugih podobnih krivic se je odpor Slovencev zoper tisočletnega tlačitelja koncem XIX. stoletja približal vrhuncu.

Slično kakor Nemci so s Slovenci ravnali tudi Italijani in Madžari na svojem državnem ozemlju, (Beneška Slovenija, Prekmurje). Italijani so v bivši Avstriji (Istra, Primorska, Trst, Goriška) v borbi proti Slovincem zvezali se z Nemci ter do razpada Avstrije leta 1918 uživali pomoč in podporo avstrijsko—nemškega režima.

V prvi svetovni vojni je hotelo nemštvo dokončno uresničiti svoj večstoletni sen in preko čisto slovenskega ozemlja zgraditi most do Jadrana. Avstrijske ječe so bile polne vodilnih Slovencev, slovenski možje in fantje pa so bili na vseh bojiščih poslani v prve vrste, da bi narod čimpreje izkrvavel. Slovenci so takrat zaslutili, da bije odločilna ura njihovega narodnega obstoja. Sredi vojne so se uprli orjaškemu nemškemu terorju in z deklaracijo, ki jo je podpisalo okrog 200.000 Slovencev, to je skoraj vsaka slednja družina, v maju 1917 zahtevali popolno svobodo in združenje s Hrvati in Srbi v eno samo državo. Vzporedno s tem so se uprli tudi slovenski vojaki in odrekli Nemcem

pokorščino (Judenburg, Murau).

Ob sklepu mirovnih pogodb pa Slovenci kljub 14 Willsonovim točkam, ki so tako povdarjale svobodo in samoodločbo malih narodov, niso dosegli svojega narodno-političnega ideala „Zedinjene Slovenije“ v okviru Jugoslavije, kajti del prekmurskih Slovencev je ostal še nadalje pod Madžarsko, pod Nemci je ostala vsa Koroška in del slovenske Štajerske, pod Italijo pa vsa Goriška, Primorska, Istra in Trst ter celo del Kranjske.

Slovenci, ki so po tej mirovni pogodbi pripadli drugonarodnostnim državam: Avstriji, Madžarski in Italiji, so bili oropani prav vseh, tudi najosnovnejših narodnostnih pravic. Ukinjene so jim bile vse slovenske šole, razpuščena prosvetna društva, uničeno združništvo, požgane tiskarne in prosvetni domovi, potujčena slovenska privatna podjetja. Prepovedan jim je bil vsak slovenski tisk, plenjene so jim bile knjižnice, slovenski jezik je bil pregnan celo v cerkvi. Narodna duhovščina, učiteljstvo in uradništvo je bilo izgnano, konfinirano, internirano, vrženo v ječe, mučeno in streljano.

Neznosno trpljenje Slovencev pod Nemci, Italijani in Madžari je prepad med Slovenci na eni ter imenovanimi sosedi na drugi strani napravilo nepremostljiv. Slovenski narod je težko čakal trenutka, ko bi vse svoje člane jarma tujcev popolnoma osvobodil ter dosegel združitev vseh Slovencev v lastni državi v okviru Jugoslavije.

Ob pričetku druge svetovne vojne je bil ves narod prepričan, da se je ta čas osvoboditve približal. Upal je, da bo s porazom Nemcev, Italijanov in Madžarov ter z zmago demokratičnih zahodnih velesil, končno postal sam svoj gospodar. Zato so bile množice slovenskega naroda z dušo in srcem na strani zaveznikov, pripravljene so bile po svojih močeh podpreti njihovo borbo proti naci-fašističnemu terorju. Zato so Slovenci tudi vstop Jugoslavije v vojno in z njo borbo proti svojim tisočletnim sovražnikom sprejeli z navdušenjem. Najboljši dokaz za to narodno razpoloženje so bile brezštevilne množice prostovoljcev, ki jih vojaški vpoklic še ni dosegel, pa so takoj prve dni same odhajale pod orožje.

Slovenski narod, ki je skozi tisočletje bil z Nemci, Italijani in Madžari boj na življenje in smrt in je od njih toliko trpel, a priori ni mogel s temi narodi kolaborirati, niti iz sebe roditi kolaboracionistov in izdajalcev.

Okupacija Slovenije in organizacija odpora proti okupatorju

Organiziran odpor slovenskega naroda je bil otežkočen, ker je bilo slovensko ozemlje razdeljeno med tri okupatorje: Nemce, Italijane in Madžare. Poleg tega so bili primorski Slovenci že od preje izven mej Jugoslavije. S trojno okupacijo je bil slovenki narod razdeljen tudi v tri različne upravne sisteme, od katerih sta nemški in italijanski najgloblje posegala v narodovo življenje. Vsi pa so sodelovali za isti cilj, t.j. onemogočanje odporne sile Slovencev. Taktika pa je bila različna. Razlika se je čutila med Nemci in Italijani. Nemci so bili v svojem sovraštvu in nasilju brezobzirni, surovi ter nepopustljivi; Italijani pa so bili neodkriti, zviti in zahrbtni. V prvih mesecih okupacije so celo nudili pribežališče tistim Slovincem, ki so pred nemškim nasiljem zbežali ali bili od Nemcev izgnani s svojih domov.

Pri teh razmerah in pri realnem gledanju na dolgotrajnost vojne, je bilo malemu slovenskemu narodu nemogoče misliti na tokojšnjo aktivno borbo proti okupatorjem. Treba je bilo izvesti priprave, in to v največji tajnosti, da se slovensko ljudstvo poveže in organizira za splošni narodni odpor, ki naj bi nastopil tedaj, ko bi se zavezniške čete bližale našemu ozemlju.

V takem pojmovanju situacije je Slovenska ljudska stranka (SLS) smatrala za potrebno, da svoje pristaše organizira v ilegalno vojaško organizacijo. V ta namen je bila 29. maja 1941 v Ljubljani ustanovljena „Slovenska Legija“ (SL). V njeno vodstvo so bili pritegnjeni zastopniki najvišjih strokovnih, stanovskih in telovadno-kulturnih organizacij, katerih člani so bili pristaši Slovenske ljudske stranke. Te organizacije so bile: Mladinska organizacija SLS, Kmečka zveza — stanovska organizacija kmetov, Slovenska delavska zveza (SDZ) — strokovna delavska organizacija in Zveza fantovskih odsekov (ZFO) — telovadno-kulturna organizacija.

Za predsednika vodstva slovenske legije je bil izvoljen Smersu Rudolf, člani odbora pa so bili: Ing. Sodja Jože, Finec Milan, Pirih Milko, Kermauner Ivo, Malovrh Franc, Duhovnik Tone in dr. Puš Ludvik.

Ker je bilo radi tajnosti in ilegalnosti dela neprimerno v svrhu konspirativnosti izvesti neposredno množično organizacijo, je bila organizacija vodstva slovenske legije v največji tajnosti:

1. v vsaki občini in vasi, pa tudi v vseh večjih zavodih, uradih, ustanovah in podjetjih Slovenije postavi organizacijsko jedro v obliki vsaj pet tisoč trojk najzupnejših ljudi. Te trojke naj bi izvrševale povelja določenega vodstva glede načina organizacije in povezanosti ostalega prebivalstva njihovega področja;
2. zbira orožje in vojaško opremo ter v vsakem vojaškem pomebnem kraju pripravi skrivna skladišča orožja, municije in opreme. Po potrebi naj bi bila taka skladišča tudi v posameznih občinah;
3. organizira in vodi obveščevalno službo za zbiranje vojaško važnih podatkov, ki bi jih vodstvo dostavljalo zaupnikom zahodnih zaveznikov;
4. organizira propagandno službo proti okupatorju in v prid zaveznikom;
5. pošlje svoje zaupnike v organizacije in ustanove, ki so pod neposrednim ali posrednim vplivom okupatorja, v kolikor se tam že ne nahajajo;
6. pripravlja in izvaja sabotažne akcije v gospodarskem življenju, javni upravi, prometu itd.;
7. vojaško vežba za orožje sposobne fante in može;
8. organizira pomožne službe: zbiranje denarnih in drugih sredstev, sanitetna služba in podobno.

Vsak član trojke je bil zaprisežen za tajnost in pokorščino vodstvu. V letu 1941 je bila izvedena organizacija po zgornjem programu po trojkah na od Italijanov okupiranem ozemlju, t.j. v takozvani Ljubljanski pokrajini, in sicer, tako-le:

Vaške trojke so bile podrejene občinskim, te okrajnim in okrajne glavnemu vodstvu legije. Vaške trojke so formirale iz vojaško sposobnih mož in fantov vode, v občinah so se formirale čete, v okrajih bataljoni, v posameznih okrožjih pa so bili formirani polki. Vodstvo legije je za vse te formacije postavilo tudi poveljstvo. Do konca leta 1941 je bila na ta način izvedena legijska organizacija v 90 odst. vseh občin.

Do leta 1942 je vodstvo Slovenske legije organiziralo ilegalne zveze z Gorenjsko in Štajersko, ki sta bili pod nemško okupacijo, in s

Prekmurjem, ki je bilo pod Madžarsko okupacijo. S tem se je omogočilo, da se je začelo leta 1942 z organiziranjem Slovenske legije tudi po teh pokrajinah. Na Štajerskem je bila poverjena organizacija legije Malaher Jožefu „Zmagoslavcu“ in Goričanu Henriku, na Gorenjskem je vršil organizacijo Malovrh in po njegovi smrti Pirih Milko, v Prekmurju pa dr. Bajlec Franc.

Opomba: Tu je prezrto (upam da nenamerno) Nac. Ilegala, ki jo je Slov. zaveza postavila na teren 17.5.1942 z zahtevo Sokolske legije, Narodne legije, Ofic grupe in Pobratina. Slov. legija je glasovala proti z opombo, da je zadeva preuranjena (kljub že nevzdržnemu nasilju partizanov).

Septembra 1942 je imela slovenska legija organiziranih 4.225 trojk s 12.675 zapriseženimi člani, ki so imeli posredno povezanih v vojaških formacijah Slovenske legije skoraj vse zavedne pristaše Slovenske ljudske stranke v Ljubljanski pokrajini in Prekmurju, na Štajerskem in Gorenjskem, kjer je bilo delo zaradi neznosnega nemškega terorja zelo otežkočeno, pa do 50 odst. svojih zavednih pristašev.

Na Primorskem je Slovenska legija začela z organiziranjem v začetku leta 1943. Vodili so jo: pok Kralj Janko, Kemperle Polde in Šorli Peter.

Jeseni leta 1942 je imela Slovenska legija v Ljubljanski pokrajini 22 večjih skladišč orožja in municije (največja so bila v Ljubljani, Novem mestu, Logatcu, na Rakeku, na Št. Joštu, v Borovnici, v Dravljah in v Dobrunjah). Manjša so bila skoraj v vsaki občini. Na Gorenjskem je bilo 8 velikih skladišč, več manjših pa tudi na Štajerskem in v Prekmurju.

Poleg teh skladišč so bila še skladišča vojaške opreme in sanitetnega materijala.

Nadalje je Slovenska legija organizirala do leta 1942: izdelovalnico štampiljk in dokumentov za ilegalno potovanje, fotoatelje za fotografiranje važnih dokumentov in zemljevidov, posebno tajno informacijsko pisarno in v Ljubljani tajno vrhovno vojaško poveljstvo Slovenske legije.

Delovala je intenzivno obveščevalna služba. Za zahodne zaveznike važne vojaške podatke je vodstvo legije oddajalo osebam, ki so imele neposredno zvezo z zahodnimi zavezniki, kot n.pr. Golec Jojo in Miloš Stare, ter zaupnikom Draža Mihajloviča.

Slovenska legija je v tisočih in tisočih izvodih izdajala ilegalne liste,

organizirala predavanja, vršila propagando od ust do ust, širila ilegalni tisk (Svobodna Slovenija, Slovenska akcija, Kri in zemlja, Beli orel, Glas naroda, Prebujena Slovenija, Slovenski Trst, Mi mladi Goričani, Slovenska mladina, Slovenka, Slovenska žena, Pohod, Slovensko dekle itd.) Duh propagande Slovenske legije je bil protiokupatorski zahodno zavezniški, jugoslovanski, demokratski in protikomunističen.

Da izpopolni propagandno in obveščevalno službo in mrežo, je Slovenska legija ustanovila tudi posebno žensko propagandno-obveščevalno sekcijo.

Legija je svoje članstvo usposabljala za izvrševanje njegovih nalog s tem, da je prirejala sestanke ter vojaške podčasniške tečaje, ki so jih vodili časniki jugoslovanske vojske.

Slovenska legija je delovala sporazumno in prijateljsko s Sokolsko legijo (SKL) in Narodno legijo (NL), ki sta bili organizirani leta 1942. Ti dve legiji sta imeli organizirane pristaše drugih strank. Šteli sta skupno 1.500 do 2.000 članov. Vse tri legije so služile istim narodnim ciljem in nalogam, le organizacija je bila radi konspirativnosti in večjega zaupanja ločena po strankarski opredeljitvi.

Opomba: V poročilu je navedeno: „Jeseni leta 1942 je imela SL v Ljubljanski pokrajini 22 večjih skladišč orožja in municije... Na Gorenjskem je bilo 8 velikih skladišč...“ In še: „SL je delovala sporazumno in prijateljsko s Sokolsko legijo in Narodno legijo...“

Vse navedeno orožje, streljivo in oprema pa kljub „prijateljstva“ ni bilo v pomoč Nacionalni ilegali, ki je bila že na terenu in so se komunisti zakleli, da jo uničijo. Ob pomanjkanju orožja se je Nac. ilegala prepočasi krepila.

Skoro vsa navedena skladišča so odkrili in zasegli partizani s prisilo in mučenjem zaupnikov ter uporabili proti SL (MVAC).

Luč je in Bog je,
Radost in zveličanje.
Svetlejši iz noči zasje dan.
Življenje mlado ve iz starih ran
in iz trohnobe se rodi vstajenje

Ivan Cankar

„Osvobodilna fronta“ (OF) — orodje KP

Poleg demokratičnih političnih strank je bilo v Sloveniji pred vojno tudi manj pomembno gibanje, ki je pod vodstvom podtalne Komunistične partije Slovenije (KPS) hotelo doseči diktaturo proletariata.

Po svojem notranjem bistvu je bilo to gibanje internacionalno in že zato samo po sebi brez-narodno. Breznarodnost tega gibanja so pred vojno in ob začetku vojne dokazovali njegovi letaki, časopisi, razni govori in dejansko obnašanje.

Izredne čase okupacije doma, zunanje-politično pa vstop SSSR v vojno je KPS smatrala za edinstveno priliko, da pod lažno firmo nekakega osvobodilnega gibanja zaneti v deželi komunistično revolucijo.

Dočim je do vstopa SSSR v vojno KPS hujskaško nastopala za Nemčijo in proti zahodnim zaveznikom, je po vstopu SSSR v vojno KPS svojo taktiko spremenila in jo prilagodila splošnemu narodnemu čustvovanju. Tajno z okupatorji povezana je odslej hrupno povdarjala narodni odpor in hinavsko pozivala ves narod v borbo proti okupatorju.

KPS pa pred narod ni smela stopiti s svojim imenom, saj je vedela, da bi jo narod odklonil. Zato je osem dni po vstopu SSSR v svetovno vojno, t.j. 1. julija 1941 v družbi z zastopniki dveh organizacij:J ugoslovanke strokovne zveze (JSZ) in levega krila Sokola kraljevine Jugoslavije (SKJ) , v katerih je že pred vojno po svoji znani taktiki na vodilna mesta vrinila svoje zaupnike — člane KP, osnovala organizacijo: „Osvobodilna fronta slovenskega naroda“ (OF).

OF so ljudstvu lažno prikazovali kot predstavnico vseh slovenskih političnih in kulturnih organizacij ter se kot samozvanci proglasili Izvršilni odbor osvobodilne fronte (IOOF) za najvišjo slovensko politično in vojaško oblast.

Dokaz za to, da je OF bila samo krinka, pod katero se je skrival poizkus, izvesti komunistično diktaturo, je že sestava IOOF sama. V tem odboru so bili:

Predsednik: Vidmar Jože; Tajnik: Kidrič, Boris, član CK-KPS; Člani: Kardelj Edvard, član CK-KPS; Leskošek Franc, član CK-KPS; Kocbek Edvard, KPS-JSZ; Fajfar Tone, KPS-JSZ; Dr. Breclj Marjan, KPS-JSZ; Polič Zoran, KPS-SKJ; Rus Josip, KPS-SKJ; Lubej Franc, KPS-SKJ.

V nadaljevanju bomo prikazali Italijansko okupacijo dela Slovenije t.im. Ljubljanske pokrajine, kot je podana v It. Voj. Arhivih z popravki in opombami dr. Petra Urbanca pod črto.

Recenzija „L'OCCUPAZIONE ITALIANA DELLA SLOVENIA 1941-1943“

(Italijanska okupacija Slovenije 1941-43). Pisec Marco Cuzzi, Založil Glavni štab Italj. vojske, Zgodovinski oddelek, Rim, maj 1998. Besedilo iz knjige zgoraj.

Obširna knjiga skoraj 400 strani, podaja podrobnosti poteka okupacije od 6. Aprila 1941, do umika v Sept. 1943. Podana so dogajanja, akcije obeh slovenskih vojujočih se taborov, povezave z ital. okupacijo. Opisana je točna celotna kronika nastanka, organizacije, oborožitve, poveljujočega kadra in končno vojaško policijskih akcij Milizia volontaria anticomunista (MVAC), vaških straž (VS). Dokončno so prinešeni nekateri manjkajoči, prepričljivi dokazi odgovornosti za našo največjo tragedijo. Glavna odgovornost, njeni nosilci so po tem dosedaj manjkajočem viru odkriti. Podane in priznane so podrobnosti vseh akcij italijanske vojske, grozovitosti, zločini, streljanje partizanov, talcev, civilistov, odvoz do 35.000 ljudi v taborišča smrti in nepotrebno zažiganje slovenskih vasi. Tajni arhivi, viri zaprti za več kot 50 let, so v tej knjigi zbrani, v obdelavo zgodovinarjem v zadnji dokončni pretres in sodbo:

Propad Jugoslavije, vojaške akcije od 6 do 17. IV 1941. Direktno na mejo je Italija postavila XI korpus pod poveljem Gen. Mario Robotti z divizijami Isonzo, Re, Macerata, z 4 specialnimi in 3 bataljoni alpincev, nekaj artilerije s približno 70.000 ljudi. Izza fronte okoli Gorice je stal pripravljen hitri korpus z divizijami Eugenio di Savoia, E. F. Testa di ferro in Principe A. D. d'osta, skupaj kakih 60.000 vojakov. Nasproti tem silam je stalo 125.000 Jugoslovanskega moštva in še 19.000 planincev in močna Rupnikova obrambna linija. Po izjavi gen. Rabotti je imel XI korpus defenzivno vlogo.

Italijanske akcije: prvi dan, 6. aprila so italijanske patrole brez težav zasedle Peč, na današnji tromeji, brez vsake jugoslovanske reakcije. Na tem sektorju je že 8. aprila padla Kranjska gora, Podkoren. Graničarji so motili z malim orožjem, toda po teh praskah so se umaknili na linijo Radovljica — Žirovnica. Srednji sektor (Rakek — Postojna) je miroval vse do noči med 9. in 10. aprilom, ko so po težkem artilerijskem ognju Jugoslovani zasedli par italijanskih položajev na italj. strani, Sv. Barbara, Grapa, Rezice.^{1a} Na tem področju so italijani imeli izgube, verjetno vse v tej slovenski kampanji: 12 mrtvih, 16 ranjenih in 13 pogrešanih¹. Druga faza italijanskih operacij je začela 10. aprila. Robotti poroča o dezertertvu, rušenju, detonaciji municije na jugoslovanski strani^{2a}.

Iz zgornje so Italijani dospeli do Ježice. Druga kolona je prodrla do Ježice po Poljanski dolini in tretja preko Logatca do Vrhnik. Jugoslovanska fronta je v Sloveniji nehala obstojati. 10. aprila so dve grupi italijanskih motociklistov bersaljerjev ob 17,30 zasedli v Ljubljani vladno palačo, železniško postajo, blagovno postajo, mostove na Savi, radio in pošto.²

12. aprila je general Romero, poveljnik div. Isonzo, prevzel poveljstvo trdnjave Ljubljane. Župan Adlešič in ban Natlačen sta mu predala ključ mesta.

Slovenski politiki so med invazijo ustanovili Slovenski narodni odbor brez komunistov. Motivacija naj bi bila ustanoviti neodvisno slovensko državo, protektorat vseh treh okupatorskih držav. Ban Natlačen naj bi to predlagal 6. aprila v obdobju invazije.³

^{1a} Nepravilna označba kraja. Pisec je ogromno število imen, krajev napisal zgrešeno!

^{1b} 3. str. 243 odst. SME Ufficio storico.

^{2a} To odgovarja dejstvu, da je 1. Skupina armad iz Zagreba že v noči med 7. in 8. aprila zaukazala umik iz Slovenije. Gen. L. Rupnik je bil eksekutivni načelnik štaba v tej enoti.

² Razsulo fronte je opisal Gen L. Rupnik. Brez njegove vednosti je štab v Zagrebu odločil umik iz Slovenije. Njegov oster protest ni dosegel ničesar!

³ Zgodovinsko netočno! Še pred invazijo je dr. Kulovec, šef SLS, preko Slovakov kontaktiral Nemiško ambasado, o njihovih namelih glede Slovenije, brez zaključka. V zadnjih dneh invazije je Natlačen odšel v Celje, da bi dosegel okupacijo Slovenije pod enim samim okupatorjem, kot manjše zlo! (o.p.) Kasneje je Natlačen Italijanom svetoval isto, brez uspeha.

Predhodnega formalnega sporazuma z med Nemci, Italijani in Madžari glede zasedbe in razmejitev Slovenije ni bilo. Italijani so bili pred Nemci v gornji Savinski dolini, vendar so Nemci to potem vzeli. Od 16.000 km² (Dravska banovina), so Italijani dokončno zasedli 5.593 km² z 337.000 prebivalci (Notranjska, Dolenjska, Bela Krajina in Ljubljana), Nemci so si vzeli Gorenjsko, Jugoslovansko Koroško in Štajersko, 10.261 km² z 798.000 dušami. Madžarska je zasedla in obdržala Prekmurje: 997 km² z 102.000 prebivalci.

24. aprila 1941 je Mussolini imenoval za Kraljevega civilnega komisarja tajnika fašistične stranke v Trstu, Emilio Grazioli-ja (1899-1969). Označba Graziolija dana od Notranjega ministrstva: Mussolini pravi: „Star fašist, predan režimu, razvit čut humanosti, kulturno strašno omejen, nima nobene upravne sposobnosti, ne zna tujih jezikov“.

3. maja 1941 je bila ustanovljena s kraljevim dekretom 291, avtonomna provinca Ljubljana vključena (anessa) v Kraljevino Italijo. 4. Maja 1941 je 40 največ vplivnih javnih delavcev, z banom Natlačenom na čelu, 105 županov podpisalo vdanostno izjavo, jo predalo Grazioliju, s prošnjo naj jo pošlje v Rim. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je poslal svojo izjavo direktno Mussoliniju. V izjavah je govora o največji vdanosti Italj. Kralju, o veselju in ponosu biti del velikega kraljestva Italije.⁵

PNF, fašistična stranka, (str 44, 2 odst) za 15. dec. 1942 poroča, da je bilo v GIL, sporedna fašistična organizacija, včlanjenih 5000 rojakov iz Ljubljanske Province od tega iz Ljubljane same 1500 oseb.⁶

Kolaboracija: Italijanska administracija je prevzela in zadržala v službah 2344 uradnikov na Komisariatu, carini, pravosodju, gledališču,

4. Ta akt, ki je bil ratificiran po italijanskem parlamentu šele aprila 1943 je mednarodno neveljaven. Aneksija je možna po končani vojni na mirovni konferenci.

5. Izjave so bile protokolarno vljudnostne, priznavali so dejstvo okupacije, vendar vsaj ni bilo prevelikega prelivanja krvi, materialne škode, za priznanje kulturne avtonomije. Nikakor v izjavah ni bilo izjave zvestobe in še najmanj sprejem in veselje nad aneksijo. Tu je pisec nasedel slovenskim levičarskim informacijam in virom, katere, tako priznava, je izključno uporabil. Celo F. Saje, veliki zagovornik revolucije piše v knjigi, da je te izjave E. Grazioli, za Mussolinija in za časopise, priredil po svoje.

pošti, itd. K gornjemu moramo prišteti še finančne straže, policiste in orožnike, nekaj manj kot 1000 oseb. Ti zadnji so bili uniformirani in so bili deloma oboroženi od okupatorja. ⁶ Važen sloj kolaboraterjev so bili še par sto železničarjev, ki so bili masovno organizirani v levem taboru! Italijani so v okviru kolaboracije preskrbeli velike količine moke in mesa. Brez tega bi narod stradal!

Bela garda (str. 65, 2 odst), je bila močno zasidrana v slovenski zgodovini in kulturi. Integralni katolicizem je spodbudil mnoge duhovnike (tudi z orožjem) k kolaboraciji. Ljubljanska cerkev je podprla belogardizem intenzivno in globalno. ⁷

Gen. Leon Rupnik, naj bi sodeloval z maršalom Kvarternikom pri organizaciji hrvaške vojske (str 79, 2 odst). ⁸ Po piscu naj bi bil Rupnik prepričan katolik, naklonjen SLS in naklonjen kolaboraciji z Italijani. ⁹

Nastanek MVAC, Vaških straž: Pisec omenja sledeče poskuse: Dr. Lambert Erlich je predal tozadevno spomenico Apr. 1942. M. Rabotti je načrt smatral za preveč samo slovenski in ni reagiral. Gen Rupnik je o domači oboroženi sili govoril z Robottijem Aprila 1942, junija mu je predal podrobni program take organizacije. Ponovno je Robotti to

6. *Zgodovinska potvorba, povsem izmišljeno. V deželi je bilo kakih pet uradov PNF, kot člani so figurirali samo Italijanski državljani, nekaj Primorcev. Med avtohtonimi prebivalci dežele ni bilo niti 10 pravih članov. Med drugim je za članstvo v PNF bil pogoj italijansko državljanstvo!*

6^a *Pisec ponavlja, nesmiselno negativni odnos do vsake kolaboracije. Ne razlikuje, kot je poznano v mednarodni praksi in haški konvenciji med dovoljeno, nujno in častno kolaboracijo in nedovoljeno, izdajalsko. Pisec v eni sapi piše o Natlačenu, Rožmanu kot najzvestejših kolaboratorjih istočasno pa kot narodnjakih, ki streme za svobodno Slovenijo. O kolaboraciji, katero še posebej očita cerkvenim ljudem piše na široko, vendar ne da bi to kolaboracijo opisal in dokazal. Izjema so razne izjave bivših javnih delavcev, dr. Gregorij Rožmana, ki pa so se pokazale kot nesmiselne ponaredbe.*

7. *Pisec ne prikaže resnice. Odpor ni nastal iz ideoloških razlogov nego zaradi rdečega terorja. Del naroda je bil izpostavljen pobijanju, mučenju, izgubi premoženja in domov. Cerkev ni imela nobene aktivne vloge ne pri nastajanju niti kasneje. Ljudstvo brez politikov in Cerkve se je terorju spontano postavilo v bran. Po nastanku VS je Cerkev na prošnjo moštva preskrbela kurate, redki od teh, četudi je to slučaj povesod po svetu, so imeli osebno orožje za osebno obrambo.*

odklonil z motivacijo, da bi to pomenilo zmanjšanje prestiža za Italijansko vojsko. Glavni razlog, tako pisec, pa je verjetno bil v nezaupanju, ki ga je Robotti in drugi funkcionarji imel do Slovencev nacionalistov, nekomunistov.

V nekaterih krajih (str 84, 3 odst)¹, kjer je rdeči teror bil posebno mučen in močan so ljudje v obupu vzeli obrambo v lastne roke. Tako poročajo o kraju Hrib, zapadno od Kočevja, tam so kmetje uspešno odbili vdor partizanov v njihovo vas 19. Maja 1942. Naslednji primeri so St. Jošt, kjer je Franc Kampar (Kompere o.p.) ustanovil domačo obrambo in v prvih dneh avgusta se je organiziral v Smolenji vasi, vzhodno od Novega mesta „Bataljon na smrt obsojenih — Legija smrti“. Sredi avgusta 42 je bilo že 800 dobrovoljcev.² Pogosto so župnije delovale kot operativni centri, z duhovniki, ki organizirajo in osebno vodijo te formacije... Kot posrednik Italj. oblasti je mogel biti škof Rožman preje kot Natlačen in Rupnik.³ Pisec nadaljuje: „duhovniki niso bili skoraj nikdar angažirani kot kurati nego kot podoficirji ali komandanti v oddelkih“.

Zaradi različnih razlogov, deloma zaradi problemov z orožjem, predvsem s hrano in opremo (str 95, odst. 4) naj bo število MVAC omejeno na 4000 osebja. Kljub temu je število MVAC 20. feb. 1943 naraslo na 5.153 oseb. Orožje vseh teh stražarjev pa je bilo 117 strojnic, 100 avtomatov — pušk, 5.423 pušk (francoske na 5. streliv) in 61 pištol. Na pohodu je MVAC dobila 30 streliv na vojaka, tri ročne granate. V knjigi so našteje vse postojanke z imeni poveljnikov. Tik pred koncem italj. okupacije, dne 15. VII. 42 je bilo stanje VS 6.131 vojakov in še vedno slaba oborožitev: 6.337 pušk, 18 strojnic, 108 pušk avtomatov in 122 pištol. Obveščevalna sklužba XI korpusa cenil v juniju 1943 število partizanov na 1800, precej je bilo partizanov iz juga.

Vloga MVAC je bila omejena kot pomoč italj. vojski, delovali so kot

8. Do aprila 17, 41, ko je bil Rupnik v Zagrebu ni niti videl Kvaternika. Ko so Paveliču omenili prisotnost Rupnika v Zagrebu, je svetoval naj se pobere s Hrvaške.

9. Rupnik je bil katoličan, ni pa bil „velik“ katolik, ravno tako ni bil naklonjen SLS, za slov. politiko se do 1941 ni zanimal. Mesto župana je prevzel dne 9. VI. 1942, iz častnega in nujnega razloga, da bi pod okupacijo olajšal življenje ljudi. Tako je predvideno v haški konvenciji in tako je bilo prakticirana v vsej zasedeni Evropi!

posadke v postojankah, kot patrole in pomoč pri akcijah, včasih z vlogo orožnikov na deželi. V nobenem slučaju niso stražarji imeli pravico aretacije, kaj šele eksekucije. Samostojnega odločanja ali celo akcij MVAC ni mogla in ni smela izvrševati. V Ljubljani je MVAC imela centralno pisarno Odbor Vaških straž U7, vodja polkovnik Ernest Peterlin.⁴ Operativni komandant MVAC. Vsak oddelek MVAC je imel kot vezo italj. oficirja ali podoficirja. Izven postojank so Italijani ustanovili dva bataljona MVAC. Ti so delovali izven posadk, skupaj z italijansko vojsko.⁵

Vpis v VS je bil prostovoljen. Prišlo je do nekih pritiskov (str. 111/2) s strani posamičnih posadk Vaških straž, gen. Mario Rabotti je ostro reagiral in izdal strogo navodilo: „Vsaka prisila je pri vpisu v VS najstrožje prepovedana“.¹

1. Gornje dokazuje pristno vstajo, upor naroda, brez vsake intervencije Cerkve ali bivših politikov.

2. Ne v Smolenji vasi. Na Krki je taborila Nacionalna ilegala. Združeni partizani so jo napadli in doživeli velik poraz.

3. Ta informacija je netočna. Duhovniki niso bili organizatorji, še manj so vojaško vodili. Rožman je samo zaznal položaj brez osebne, cerkvene angažiranosti. Očividno pisec (levičar?) hoče na tem področju ustreči našim levičarjem, ki so mu poskrbeli in prevajali naše arhive! Namen krivično očrniti Cerkev je jasen. Argumenti so slabi, dejansko so vsi duhovniki v VS, domobranci bili kurati. Kot dokaz duhovnikov komandantov, je v knjigi str. 301 faksimile, prijavnica v MVAC kot komandanta, podoficirja župnika Anton Hrena, Velike Bloke. Gre za falsifikat. KPS ga je pripravila iz vidika opravičila eksekucije. Vplivnega župnika Hrena je NOB likvidiral 14. sep. 1943!

4. MVAC (VS) so delovale samostojno, v zasedah, patroljah in združenih akcijah proti partizanskemu nasilju po odaljenih vaseh. V vodstvu VS so sodelovali dr. Šmajd, Ind. Avsenek, dr. M. Zajc, inž. Sodja, R. Smersu.

5. V teh sta delovala, uspešno kapitana Vuk Rupnik (sin gen. Rupnika) in njegov svak Dejan Suvadžič. Oba sta se izkazala ob propadu Italije, Vuk Runik je rešil posadko VS koncentrirane v Novem Mestu, Dejan Suvadžič je 9. sep. že zbiral razbite VS v Ljubljani, v par dneh jih je bilo 1000 vojakov. Dejansko je obstojal tretji bataljon pod vodstvom kap. Cerkvenika, Dore Bajc (pravo ime Viktor Berlot).

Četniki v Ljubljanski Pokrajini (str. 113/32) Italijanska obveščevalna je imela zelo točne informacije. Med četniki in Italijani ni bilo sodelovanja. Vojaška oblast v četnikih ni videla takojšnje nevarnosti, zato jih je tolerirala. Prišlo je do manjših prask, večjih spopadov ni bilo. Število četnikov je doseglo kvoto 600 oseb. Po odskoku Jaka (Jakob) Avšiča k komunistom je ostal poveljnik major Karel Novak. Pod psevdonimom Mirko Vidmar (str. 129/3) je nekaj časa vodil MVAC v Rovtah. Italijani so odkrili, da je v tej funkciji preskrbel veliko orožja četnikom. Odkrili so tudi njegovo identiteto, pred aretacijo se je Novak umaknil v ilegalo.

Italijani so odkrili (str. 1309/3), da je lepo število oficirjev in komandantov MVAC posebno okoli Novega mesta infiltriranih četnikov. Zbirajo orožje, propagirajo proti zasedbi itd. Zavedajoč se skorajšnjega Italijanskega poraza je MVAC — VS računala na povezavo s četniki Karla Novaka. Upali so, da se bodo rešili partizanskih in nemških represalij in maščevanja.²

Politični in vojaški razvoj italj. okupacije v Ljubljanski pokrajini. Partizanska aktivnost je bila skromna. Nekaj sabotaž na nepomembni dolenski, kočevski progi, na telegrafskih drogovih, napadi na posamezne vojake ali skupine. VOS (varnostne partizanske enote) se je koncentrirala na teror proti kolaboraterjem. Po odhodu divizije Ravenna je XI korpus razpolagal z divizijami Granatieri di Sardegna,

1. *Obtožba duhovnikom, da so vlagali prošnje za izpust iz taborišč z obljubo, da bodo izpuščeni vstopili v VS je krivična. Par takih prošenj, ki iz praktičnih razlogov ne pokrivajo vseh vaščanov, je italj. arhivih. O kakem jamstvu, obljubi za vstop v VS ni sledu. Še posebno to velja za škofa Rožmana. Njegova najtežja intervencija je bila za zaprtega tajnika KPS F. Tomšiča. Častitim sestram na Rabu je poslal veliko vsoto Lir 600.000.- z navodilom, da je podpora za vse taboriščnike!*

2. *Za VS, kasneje domobrance, za bivše politike si velja zapomniti, da so vedno bili z eno nogo v Londonu. Okupatorji so to dvojno vlogo, deloma po zaslugi KPS — OF, kmalu spregledali. V tem razlog omejitve v akcijah in orožju VS. Red ni bil napravljen, žrtev je bilo zato veliko več! Major Karel Novak, Mihajlovičev zastopnik za Slovenijo je bil vrhovni poveljnik Nacionalne ilegale četnikov. Ko je Slov. Legija odklonila fantom vstop v ilegalo, se je Novak nenehno trudil in vabil posamezne poveljnike VS, da se vključijo v ilegalo.*

Isenzo, 9 specialnih bataljonov in topništvo in finančne straže. Približno 50.000 vojakov, po italijanskih virih premalo.³

Jeseni 1941 se je spor med civilno oblastjo E. Grazioli-ja in italijansko zasedbeno vojsko končal v korist vojske. Ta je prevzela v zadevah reda, pomirjenja in varnosti absolutno, suvereno oblast nad pokrajino.

Na izzivalne, vojaško nepomembne napade partizanov, običajno iz zasede na posamične teroristične akte, sabotažo proge, rušenje telegrafskih drogov, požig gradov, cerkva, kulturnih domov itd^{1a} je poveljnik XI korpusa gen. Mario Robotti (str 145/1) zapovedal reagirati „tako, surovo, odločno. Ako potrebno, mora biti porušena vas. V ta namen mora vedno biti pripravljena ekipa z metalci ognja, s tremi kamioni“.

Novembra so Nemci začeli s preseljevanjem Kočevarjev. Od dobrih 12.000 ljudi, jih je odšlo 11.500. V okolico Brežic so jih preseljevali do konca febr. 1942. Uporabili so vlake in kamione, Italj. vojska je vse konvoje stražila, večjih ovir, incidentov ni bilo (str.146/47)

6. feb 42 je Komisariat odredil policijsko uro že ob 18.00. Hoteli so preprečiti od OF napovedano manifestacijo v formi praznih lokalov, ulic. 7. feb. so Italijani streljali 2 talca!

Dne 23. Feb. 1942 je bila Ljubljana zaprta z žično ograjo in bloki. 5 dni kasneje so v raciji Italijani nabrali 3.246 ljudi, od teh je bilo 200 aretiranih. Med temi so bili Tone Tomšič, funkcionar KPS, njegova žena, Pepca Kardelj in Lovrenc Kuhar Voranc.

1. marca 1942 izda gen. Roatta odločbe „ne zob za zob, nego glava za zob... Vas, kjer je dokazana večinska pomoč OF se uniči...“ (str. 177/2). V kolikor je dokazana pomoč upornikom in OF večine prebivalcev

3. Nemci na Gorenjskem in Štajerskem, z vsaj dvakrat več ozemlja in ljudi, niso tam nikdar imeli več kot 10.000 vojakov, v glavnem policijo in orožnike. Nikdar ni bila tam stacionirana ena sama divizija.

^{1a} KPS je uvedla klasično borbo za prodor revolucije. Anbaliza vseh akcij pokaže ne NOB, to so bile akcije, ki vojaško, brez nesorazmernih izgub in sovražnikovih represalij prizadenejo okupatorja. KPS je hotela pripraviti kaos, uničenje civilnega reda, da bi prevzem oblasti bil varen in zajamčen. V tej nameri so šli tako daleč, da so z izzivalnimi akcijami dosegli dvoje: umik moških v gozdove v njihovo naročje, poboj ali taborišča, lagerji za ostale,

kake vasi, mora biti ta uničena. Vojska je postala naravnost divja, zažgali in uničili so 7 slovenskih vasi za katere je celo E. Grazioli trdil, da niso bile na strani revolucije!!! Knjiga opiše žalostno stanje v taboriščih posebno na Rabu, ljudje strašno gladujejo, pod šotori, brez minimalnih sanitarnih naprav!!! (275/3)

6. Maj 1942 (str 199/2) Oddelek divizije Granatieri di Sardegna je bil blizu Ljubljane napaden iz zasede, 27 mrtvih, med njimi polkovnik Latini, 81 ranjencev. Posledica: represalija med 11. in 29. Majem je padlo 40 talcev, političnih zapornikov.

2. Junija 1942 je streljan Aleš Stanovnik, visok funkcionar OF skupaj z 5 tovariši. 1aa

28. Novembra napadena posadka divizije Isonzo in VS na Radoviči in Suhor, večinoma so bili Hrvaški partizani. Posadke pobite, le redki zbežijo.

Knjiga omenja partizansko **legendo** Jelenov Žleb, kjer partizani pokažejo veliko junaštva in spretnosti. Italijani imajo veliko mrtvih. 1b

Stanje na deželi je nevzdržno. Prebivalstvo je med dvema nakovali, na eni strani revolucija, ki mori vse potencialne nasprotnike, na drugi strani Italijanska vojska, ki v represalijah, v občasnih čiščenjih zažiga, mori, odvleče v internacijo. Pojavi se množični fenomen, da ljudje prosijo Italijanske oblasti, da jih zaščitijo s tem, da jih odpeljejo v varne kraje (str 211/2).

Junija 1942 Italijani umaknejo cel kup posadk iz premnogih krajev Ljubljanske pokrajine. Nastanejo „svobodna ozemlja“. KPS ima na tem

^{1aa} Izdan okupatorju s strani OF, edina, ki je vedela za njegov ilegalni naslov. To je A/S pred streljanjem sam povedal. Ovađuštvo je bilo rutinsko orožje KPS. Dva največja slučaja: izdaja 600 oficirjev in podoficirjev Italijanom in dezinformacija o predstojećem vojaškem uporu v Ljubljani sami. Italijani so reagirali z racijami in odvlekli v taborišča do 35.000 Slovencev!!!

^{1b} Partizani so bili napadeni na umiku! Glede izgub so partizanski viri nezanesljivi. Njihov poveljnik gen. D. Kveder piše (Slov. Zbornik 1945 str 469): Med 30. jan. in 9. feb. 1943 so imeli Italijani na sektorju Pleševica in Novi log 400 mrtvih in na str. 465 na sektorju Muljava — Krka so Italijani imeli med 300 do 400 mrtvih. Zgodovinar Jože Dežman, Delo 8. 8. 98 nakaže za okupatorske izgube medvojno še vedno 8.000 oseb, kar je še vedno 90% previsoko!!! Napor ustvariti „epohalni“ NOB se nadaljuje!

teritoriju proste roke, da počistijo dokončno z nasprotniki. Italijani imajo prosto roko za bližnja čiščenja.

31. julija 1942 Musolini ima sestanek z Cavallero, Ambrosio, Roatta, najvišjimi predstavniki vojske v Gorici: „V Sloveniji smo bili naivni. To ljudstvo nas ne mara! Na partizanski teror moramo odgovoriti z železom in ognjem. Ne bi nasprotovali masovni preselitvi prebivalstva! (str 225/6)“^{1aaa}

22. sep. 1942 (str 235). Do 1000 slov. hrvaških partizanov, na umiku z Gorjancev pred Ustaši odbije napade raznih oddelkov Isonzo. Italijani imajo 60 mrtvih!

Odkritje mnogih Slovencev železničarjev, da so v vagonih preskrbovali partizane z živežem, municijo in zdravili. Grazioli zahteva zamenjavo slov. železničarjev z italijanskim osebjem! (str 236)

15. junija 1943 (str 260/2) zapusti Ljubljano, imenovan je za prefekta v Catania. Novi visoki komisar je Giuseppe Lombrassa (1906- 1966).¹

2. sept. 1943 zvečer (str 278/5) sprejme gen. Mario Robotti od glavnega štaba povelje, da morajo njegove sile biti pripravljene likvidirati 71 nemško divizijo in se koncentrirati okoli Trbiža (Tarvisio). Namen je preprečiti prodor Nemcev v Italijo. Gen. Robotti prihodnje dni zapusti Ljubljano. Njegovo mesto prevzame gen. Armando Lubrano. Zvečer 8. sept. ga obiščeta dva nemška oficirja, zahtevata predajo. Ta prosi za čas, oficirja mu povesta, da bosta s silo drugo jutro zasedla poveljstvo XI korpusa. Drugo jutro ob 4 zjutraj oddelki 71 divizije obkoli Ljubljano, zasedejo poveljstvo XI korpusa in divizije Isonzo.

Gen štab italj. vojske podaja celotno zgubo, to je 100% točno, na 304 mrtvih vojakov za celotno obdobje v Sloveniji to je od 6. aprila 1941 do 8. septembra 1943!

^{1aaa} Isto grožnjo je izrekel Hitler septembra 1943 gen. Horstenau-u. Tajnik Italj. Fašistične stranke Vidussoni je bil še slabši, predlagal je streljanje celotnega prebivalstva!

¹ Grazioli se še enkrat pojavi v naši zgodovini. Ko je Hitler rešil Mussolinija, je ta zahteval vračanje v Provincio Ljubljano. Dejansko je bil Grazioli zopet na poti v Ljubljano. Nemci so ga ustavili v Trstu. Do 5000 Italijanov, policistov, karabinjerjev, ki so po 8. sept. ostali v Ljubljani, so Nemci na Rupnikovo prošnjo oktobra pospravili domov.

Isto usodo so doživele Italijanske posadke na progi Ljubljana - Trst. Številni oddelki zbežijo v Trst. Posadka v Črnomlju se je 10. sept. pogodila s partizani, ki so jo brez orožja pustili, da se umikajo proti Italiji.

Gen. Cerutti je koncentriral v Novem mestu in Trebnjem (str 284/ 4) 12.000 vojakov. 9. sept. so se začeli pogojati s partizani (Major Jones med njimi!).

Po začetnem oklevanju je predal partizanom del orožja, istočasno je razorožil Vaške straže v okviru divizije Isonzo.² S tem je dobil pravico varnega odhoda proti Italiji. Blizu Starega loga je kolona morala predati še tretjino osebnega orožja. 11. sept. je enak postopek bil apliciran v Kočevju. Večina Italijanov se je odmaknila na Italijansko ozemlje. Izjema je bil sam gen. Cerutti, ki je ostal kot navadni vojak pri partizanih vse do 28. sept. 1943.

Epilog: Okupacija Italijanov je bila s tem končana. Slovenski spomini so grenki. Italijani, ki so upali, da bo Ljubljana postala italijanska zemlja, so napravili ogromno škode na premoženju in na življenju. Z nespretnimi oprijemi, nesposobno vojsko, so ustvarili, posebno ob koncu tako ugodno stanje za KPS, za revolucijo tako da je ta vstopila v novo obdobje z njihovim orožjem močna in odločna.³ Nepopustljiva in maščevalna do slovenske demokratske strani. Sledil je genocid na Turjaku. Nujna posledica je bila samoobramba naroda z novo vojaško policijsko formacijo domobrancev.

Prevod in komentar pripravil:
dr. Peter Urbanc l.r.

2. Informacija ne bo točna. Vaške straže iz tega področja so korakali oboroženi v koloni skupaj z Italijani. Poveljnik Vuk Rupnik je blizu Straže, ko je posumil o možni predaji partizanom, je svojim ukazal odstop iz kolone in umik proti vzhodu, proti nemški meji.

3. KPS, partizani so med 8, 9, 10 sept. zajeli vso Italijansko okupatorsko vojsko v Sloveniji. Izjema je bila Ljubljanska posadka. Med temi zajetimi Italijani je bilo lepo število oficirjev, ki so izvršili veliko število zločinov v zasedeni Ljubljanski pokrajini. Bili so poznani. Začuda ni bil prijet en sam, vsi so svobodno se lahko umaknili proti Italiji. Narod je opravičeno mogel pričakovati neko zadoščenje za silno trpljenje. KPS, ki je dosledno gledala na vse iz vidika revolucije je odločila drugače!!!

Sto oči

„Vsak, kdor je na kakšen način vodilen, mora veliko misliti in skrbeti. Če ne misli, ne predvideva, ne želi boljšati, tak nima zadosti ljubezni.“

Odlična misel enega izmed redkih in izrednih slovenskih voditeljev. Gornja misel pomeni skrb, čim višje je mesto voditelja, tem večja je odgovornost.

Lepa basen: Jelen beži pred lovci in prosi v nekem hlevu vola, če bi se smel skriti v kot. Voli mu dovolijo, toda zagrozijo mu, da bo hudo, če pride tisti, ki ima sto oči. Prišel je hlapec in vrgel volom steljo, in šel zopet ven. Jelen se jim je zahvalil, da so ga tako dobro skrili. Toda vol odgovori: „Zdaj je že dobro, ampak če pride tisti, ki ima sto oči, tisti bo hud.“ In prišel je gospodar in začel karati hlapca in deklo: „Kaj pa pajčevina tam v kotu? Kaj pa ta stelja tukaj na tleh? Kaj pa tole živince v tem kotu?“ In prišli so hlapci in pobili jelena. „Sto oči“ pomeni skrb in odgovornost.

V časopisu, ki piše tudi o naši polpretekli zgodovini, stoji zapisano, da ni prav nikaka sramota, če naša demokratična stran ni bila pripravljena na revolucijo. Pisec pravi, da je bilo politične zmede več na komunistični strani, kot na naši demokratični strani (Glej Vir, št. 6, l. 1998).

Že med revolucijo l. 1942 jer vodilen mož našega tabora M.P. (psevdonim) vzkliknil: „Le kaj bo tistih par komunistov, ki prav nič ne pomenijo!“ Usodna napaka je bila v podcenjevanju in nepoznanju našega notranjega sovražnika številka ena. Tistih pet odstotkov ali tisoč članov, se je pripravljalo na revolucijo že od svojega nastanka na Čebinah, v hribih nad Trbovljami l. 1937. Njihova moč je bila v organiziranosti in v uporabi vseh sredstev, tudi nemoralnih. Zaradi trde partijske discipline, sposobnih voditeljev, je to navidez neznatno število pomenilo veliko več, kot smo si mi lahko predstavljali. Med njihovimi dosežki je bilo konspirativno, nevidno in tajno delovanje. Mnogi komunisti so skrili svojo barvo in se vrinili v naše katoliške ali liberalne ustanove. Ustvarjali so gibanja in organizacije in podtalno širili marksistično mišl. Posebno značilno je bilo zanje osvajanje mladih talentov. Ko se je l. 1936/1939 v Španiji razvijala španska državljanska vojna, so slovenski komunisti ustanovili svojo Cankarjevo brigado. Slovenski partijci so se v Španiji vadili nasilja in umorov, kar

so potem v revoluciji v Sloveniji prakticali.

Razmere pred vojno opisuje domobrantska revija Zaveza takole: „Na eni strani krščanska vaška srenja dovolj izobraženih kmečkih ljudi z visoko bralno in družbeno kulturo, s pestro razvito civilno družbo. Poučeni so bili, da je komunizem nekaj slabega, „saj ne priznava Boga, sovraži kmeta“, vendar je bilo to vedenje brezosebno, površno in naučeno. Niso bili seznanjeni s temeljnimi ocenami o bistvu komunizma, pri katerem sta se pobratila protestantska znastvenost in azijska praksa laži in nasilja. Zlasti pa niso dobro vedeli iz kakšne snovi so ljudje, ki so se odločili, da ga uveljavijo tudi pri nas. Kulturno in prosvetno življenje je s pomočjo Cerkve ustvarjalo videz idile, da je bilo znosno, čeprav je šlo za trdo življenje na skopi zemlji, za garaško delo v gozdu in vozarjenje po slabih cestah.

Na drugi strani pa so imeli nasprotnike, ki so jih vodili poklicni revolucionarji. Ti so vedeli kaj hočejo in se niso ustrašili sredstev, s katerimi so hoteli svoj cilj doseči... Željni so bili oblasti in so šli v napad tako silovito, da niso presenetili samo svojih nasprotnikov, ampak tudi ljudi v kominterni.”

Govoriti o nepripravljenosti komunistov na revolucijo, pomeni nepoznanje dejstev. V Srenski Mitrovici —v zaporih— je skoro deset let delovala rdeča univerza. Na naše stroške se je tam šolalo tisoče jugoslovanskih -tudi slovenskih - revolucionarjev.

Premalo je prostora, da bi se o pripravljenosti naših sovražnikov in nepripravljenosti našega tabora obširneje razpisali. Čas pa bi bil že, da bi se iz zgodovine kaj naučili. Zgodovini ni mogoče ubežati.

-šič

*Neznosno bi namreč bilo, sprijazniti se s tem,
da te nekdo prisili, da nekaj narediš,
potem te pa za to cinično obsoja.*

*Ni mogoče boriti se za svobodo in se obenem
sklicevati na nesvobodo, ki si jo izbojeval.*

Pravila, po katerih se mora revolucionar ravnati

Odnos revolucionarja do samega sebe

1. Revolucionarju so vnaprej usojeni njegovi odnosi: ne vežejo ga ne osebne koristi, ne pridobitnost, ne čustva, ne osebna lastnina, ni vezan na nikogar, nima niti imena. Vse to se v njem spaja v edino hotenje, v edino misel, v eno samo strast: revolucija.
2. V globini svoje biti je zavrgel ne samo z besedo, marveč tudi z dejanjem javni red in civilizirani svet, vso zakonitost, vse običaje in ustaljene navade, pravitako tudi vsakršno moralo. Kar zadeva sedanji civilizirani svet, je njegov nespravljivi sovražnik, in če še živi v njem, z edinim namenom, da ga povsem uniči.
3. Revolucionar zaničuje vsaktero doktrinarstvo, odpove se miroljubni znanosti in jo prepušča bodočim rodovom. Pozna samo eno vedo: znanost rešenja. Iz tega nagiba, in samo iz le-tega, se uči mehaniko, fiziko, nemara še medicino. Iz tega nagiba študira noč in dan živo vedo o človeku, o značajih, o razmerah in o vseh posebnostih družbenega reda, kakršen obstaja med različnimi vrstami človeštva. Ima svoj edini cilj: čim naglejše in zanesljivo porušenje tega „podlega“ reda.
4. Zaničuje javno mnenje. Zaničuje in sovraži zdanjo družbeno moralo v vseh njenih oblikah in pojavih. V njegovih očeh je moralno le to, kar pripomore revoluciji do zmage, a je nemoralno vse, kar jo zavira.
5. Revolucionarju je vnaprej usojen njegov odnos. Ker je nespravljiv z državo in vsem, kar družba predstavlja, ne more od le-te pričakovati nikakršnega usmiljenja. Med njo in njim se bije nespravljivi boj, javen ali tajen, a boj na življenje in smrt. Vsak čas mora biti voljan umreti in se privaditi prenašanju mučenja.
6. Kot je strog do sebe, mora biti tak tudi z drugimi. Zamoriti mora v sebi sleherno nežno in blago čustvo sorodstva, prijateljstva, ljubezni, hvaležnosti, celo časti; vse to v korist edine, mrzle

7. revolucionane strasti. Zanj je samo en užitek, ena tolažba, eno plačilo, ena zadostitev: uspeh revolucije. Ko dela hladnokrvno in brez prestanka za dosego tega namena, mora biti pripravljen, da pogine on sam in da uniči vse, kar se temu cilju zoperstavlja.
7. Značaj pravega revolucionarja izključuje vsako romantiko, občutljivost, vsakršno navdušenje ali vnemo. Izključuje celo osebno sovražstvo in maščevanje. Ker je revolucionarna strast postala njegova druga narava, se mora opirati zgolj na hladen preudarek. Povsod in vselej mora ostvariti, kar mu veleva revolucijska korist, ne pa k čemer ga navajajo njegovi osebni nagibi.

Odnos revolucionarja do svojih tovarišev

8. Revolucionar sme vzljubiti in imeti za prijatelja samo tistega, kdor je dokazal njegovi enako revolucionarno dejavnost. Mero prijateljstva, požrtvovalnosti in drugih tovariških dolžnosti pa določa izključno le stopnja tovarišev uporabnosti z vidika praktičnih učinkov vserazdirajoče revolucije.
9. Odveč bi bilo poudariti vzajemnost med revolucionarji. Na njej temelji vsa moč revolucionarje dejavnosti. Kadar je le mogoče, morajo tovariši enake revolucionarne zavzetosti razpravljati skupaj in slepati soglasno o vseh važnih zadevah. Glede izvedbe tako zasnovanega načrta se mora zanašati vsak le sam nase, dokler more. Vsakdo mora v rušilnih akcijah delovati sam in se ne zatekati po nasvete in pomoč k svojim tovarišem, razen v primeru, kadar od tega zavisi uspeh podviga.
10. Vsakemu revolucionarju mora biti dostopnih nekaj tovarišev druge in tretje stonje, to je, na pol vpeljanih. Smatrati jih mora za del revolucijskega kapitala, ki ga ima na razpolago. Varčno bo gospodaril z njemu odmerjenim deležem in ga skušal kar najbolj koristno uporabiti. Samega sebe mora imeti za investicijski kapital, namenjen zmagi revolucijske zamisli, kapital, s katerim ne bo mogel razpolagati brez privoljenja vse bratovščine vpeljanih.
11. Kadar bi se znašel kak tovariš v nevarnosti in bi moral revolucionar odločiti o morebitni pomoči, se ne bo smel ozirati na osebna čustva, temveč edinole na revolucijsko korist. Presoditi bo moral tedaj na eni strani tovariševo korist, na drugi strani trošek revolucionarnih sil, potrebnih za njegovo rešitev, ter se zaključku primerno odločiti.

12. Novega člana se sme sprejeti samo s soglasnim sklepom in če je pokazal svojo vneto z dejanji, ne samo z besedami.
13. Revolucionar prodre v državniške kroge, v višje sloje in v tako imenovano civilizirano družbo ter živi med njimi samo z namenom, da jih povsem in čim hitreje uniči. Ni pravi revolucionar, kdor pogreša, kar je temu svetu samolastno; tudi ne, če postane omahljiv spričo položaja ali zvez kakega človeka, ki pripada gori imenovani družbi, v kateri mu mora biti vse enako osovraženo. Tem slabše zanj, če ohranja v teh krogih sorodniške, prijateljske in ljubezenske stike. Ne bo pravi revolucionar, dokler se mu bo zaradi teh vezi tresla roka.
14. Zavoljo neprizanesljivega uničevanja sme in mora revolucionar živeti sredi družbe, a se ji kazati povsem drugačnega, kakršen dejansko je. Pridobiti si mora dostop povsod, v vse srednje in višje stanove, v trgovčevo prodajalno, v cerkev, v plemiško palačo, v uradniške in vojaške kroge, pravitko med kulturnike, tajno policijo in celo v carski двореc.
15. Vso to odvratno družbo je treba razdeliti v več kategorij. Prva je nepreklicno obsojena na smrt. Seznam teh oseb se mora sestavljati z vidika njihove nevarnosti za uspeh revolucije. Uničiti jih je treba nato po vrstnem redu, v kakršnem so po njih važnosti vnešeni v seznam.
16. Pri sestavljanju tega seznama ne kaže ozirati se na zla dejanja tega ali onega posameznika, niti na sovraštvo, ki ga z njimi vzbuja med ljudstvom. Včasih so taka dejanja in po njih povzročeno sovraštvo celo koristna, ker netijo ljudski upor. Upoštevati je treba samo, koliko bi smrt določenega posameznika koristila revoluciji. Zato morajo biti likvidirani najprej revoluciji najbolj nevarni ljudje; pravitko taki, katerih nasilna in nenadna smrt more povzročiti preplah v vladi. Če ji odmanjkajo odločni in modri možje, bo oslABLjena tudi vladina oblast.
17. V drugo kategorijo bodo uvrščeni tisti, katerim je bila prej začasno prizanešana smrt, da bi s svojimi nasilstvi medtem izzvali v ljudstvu neizbežen upor.
18. Tretja kategorija bo obsegala precejšnje število bedastih veljakov in osebnosti, ki zaradi svojega položaja razpolagajo z bogastvom, z mogočnimi zvezami, z vplivom in oblastjo. Take je treba izrabljati na vse načine, da bodo zmedeni, jih oslABLiti in zaslužniti s tem, da

- se polastimo njihovih umazanih skrivnosti. Na ta način bodo njihovi vplivi, zveze, oblast, njihovo bogastvo in moč postali neizčrpen zaklad in mogočna opora revolucionarnim organizacijam.
19. Četrta kategorija zajema stremuške državnike in liberalce vseh členkov. Dovoljeno je sodelovati z njimi v smislu njihovega programa, in le hliniti slepo pokorščino, v resnici pa jih podjarmiti, se polastiti njihovih tajnosti, jih dokončno kompromitirati ter jim tako preprečiti umik in preko njih sejati zmedo v državi.
20. V peto kategorijo spadajo doktrinariji, zarotniki in revolucionarji, ki se na političnih shodih in v svojih pisarijah predajajo praznemu besedičenju. Nепrestano jih je treba priganjati in gnati ter jim izsiliti stvarne in nevarne izjave. Na ta način bodo večino izgubili, za nekatere pa bo to revolucionarna vzgoja.
21. Šesta kategorija je zelo važna. Vključuje ženske, katere je treba deliti v tri podkategorije: V prvem naj bodo lahkoživke, topoglavke in brezsrčnice. S temi se lahko razpolaga tako kot z moškimi iz tretje in četrte kategorije. V drugo podkategorijo spadajo strastne, požrtvovalne in nadarjene ženske, ki pa niso naše, ker še niso dojele stvarnega in praktičnega nebesedičarskega pojmovanja revolucionarne zamisli. Te ženske lahko izrabljamo tako kot moške iz pete kategorije. Končno pa ostanejo že povsem naše ženske. Te so docela vpeljane in so sprejele naš program v celoti. To so naše tovarišice; imeti jih moramo za naš najdragocenejši zaklad, kajti brez njih ne bi mogli uspeti.

Odnos bratovščine do ljudstva

22. Bratovščina nima drugega namena, kot popolno osvoboditev in osrečenje ljudstva, to je, delavstva. Ker pa je prepričana, da se taka sreča in svoboda more doseči samo z ljudsko revolucijo, katera pomete z vsem na svojem pohodu, se bo bratovščina zavzela z vsemi svojimi silami in sredstvi za razvoj in širjenje trpljenja in tegob, ki izčrpavajo ljudsko potrpljenje in bodo končno sprožile splošno vstajo.
23. Bratovščina nima „ljudske revolucije“ za gibanje, zamišljeno po zapadnjaških vzorcih, ki bi se spoštljivo zadržalo pred lastnino, pred tradicijami družbenega reda ter pred takoimenovano civilizacijo in npravnostjo. Te vrste gibanja so se doslej omejevala na strmoglavljanja kake politične struje z namenom, nadomestiti jo z

drugo in ustvarjati takoimenovano revolucionarno državo. Ljudstvu lahko koristi samo revolucija, ki uniči celó temelje države in odpravi vsa izročila, vse dužbene sloje, vključno obstoječi red na Ruskem.

24. Tako torej nima bratovščina najmanjšega namena vsiliti ljudstvu kako organizacijo od zgoraj. Bodoča organizacija bo brez dvoma zrasla iz samega ljudskega gibanja in njegovega življenja; toda to je stvar bodočih rodov. Nam pripada le naloga strašnega, popolnega, splošnega in neizprosnega rušenja.
25. Ko tedaj iščemo zблиžanje z ljudstvom, se moramo predvsem povezati s tistimi ljudskimi elementi, ki vse od ustanovitve Moskovske države neprenehoma protestirajo ne samo z besedo, marveč z dejanji proti vsemu, kar je neposredno ali posredno povezano z oblastjo: proti plemstvu, javnemu uradništvu, proti ustanovam, izkoriščevalskim trgovcem in duhovnikom. Pridružimo se drznim roparjem, ki so edini pravi ruski revolucionarji.
26. Naloga naše organizacije in naše zarote pa je: zvariti vse te skupine v nepremagljivo vseuničujočo silo. To bodi naš cilj. *

* Prvič je Bakuninov Revolucionarni katekizem poslovenil dr. Janez Ev. Krek in ga priobčil v knjigi *Socializem*, Ljubljana - 1901. Ponatisnjen je v drugi izdaji *Socializma*, ki je izšel kot III. Zvezek Krekovih Izbranih spisov v Ljubljani - 1925. Za pričujočo objavo je Katekizem vnovič poslovenilo uredništvo iz knjige Elena Islovsky: *La Vida de Bakunin*, str. 224-250.

Da bo Tabor še naprej zagovornik cele resnice in borec za pravo slovensko svobodo, mora redno izhajati, da ga bomo redno prejeli.

Da pa bo mogel redno izhajati, ga moramo plačevati v tiskarni in na pošti. Vsi ostali manjši stroški in delo je za „Bog lonaj.“

Ker tabor nima mecenov in še manj državne kulturne podpore je njegov obstoj odvisen izključno od rednih vestnih naročnikov in prijateljev.

Hvala lepa za razumevanje in sodelovanje!

Uredništvo

Izkopavanje trupel

Prvič so za potrebe preiskave
izkopali truplo,
staro več kot 50 let.

Bivšemu domobrancu, vodji dolenskih obveščevalcev, Vinku Levstiku, očitajo, da je 26. avgusta 1944 za Zdensko vasjo pri Velikih Laščah ubil ujetega partizana Alojza Marolta, umor drugega ujetega partizana, Janeza Ambrožiča, pa naj bi preprečil Alojz Saje, naključno mimoidoči domobranec. Vinko Levstik se dogodka spominja drugače: „Prek Grmade sva skupaj s kolegom peljala dva ujeta partizana v smeri proti Velikim Laščam. Približno tri kilometre pred Velikimi Laščami, in ne 100 metrov, kjer naj bi našli truplo, pa je Marolt prosil, če gre lahko na potrebo. Takoj, ko sva ga s kolegom spustila za grm, je začel bežati. S kolegom sva spustila rafal. Nisem vedel ali je zadet ali ne, saj ga v grmovju nisva našla, ker sva morala paziti na tistega, ki je ostal. Odpeljala sva ga v Velike Lašče. Na celi poti pa nismo nikogar srečali, kot to trdi partizanski zapisnik.«

Levstika, enega najbolj znanih in kontroverznih slovenskih domobrancev, naj bi skušali spraviti pred sodišče že leta 1982, vendar je bila zadeva po dveh letih zaradi nedosegljivosti obdolženca ustavljena. Septembra 1992 je bil Levstik končno zaslišan, vendar je

Vinko Levstik
v svojem goriškem
hotelu

junija 1993 takratni ljubljanski javni tožilec Tomaž Miklavčič pregon opustil. Leta 1996 je ljubljansko okrožno državno tožilstvo, potem ko je od Maroltovih sorodnikov prejelo kazensko ovadbo, ponovno vložilo zahtevo po preizkavi. Maroltova žena je med preiskavo povedala: „Neka ženska v Velikih Laščah mi je vedela povedati, da sta bila zajeta moj mož in drugi partizan, ki je bil v patroli z njim, da so mojega moža ustrelili, ustrelitev tistega drugega pa naj bi preprečil neki domobranec. Tista ženska je tudi rekla, da je mojega moža ustrelil Vinko Levstik, doma s Svetega Gregorja“. Septembra 1996 je okrožni preiskovalni sodnik Boris Papež zaslišal Levstika. Ta je po zasliševanju predlagal senatu okrožnega sodišča v Ljubljani, da ne uvede preiskave, ker meni, da je sum, da bi obdolženi storil to kaznivo dejanje, premalo izkazan, da bi lahko uvedel preiskavo. V obravnavanem primeru obstajata dva dokumenta: prvi je domobrantsko poročilo, ki navaja, da je bil Marolt ubit na begu, drugo pa je partizanski zapisnik, kjer partizan Janez Ambrožič govori o tem, da je Levstik ubil Marolta, potem, ko je bil ta že razorožen in že imel status vojnega ujetnika.

Senat se ni strinjal z mnenjem preiskovalnega sodnika in je odločil, da preiskavo zoper Levstika vendarle opravijo. Levstik se je pritožil na višje sodišče, a je njegovo pritožbo zavrnilo. Levstik pravi, da je bil Papež zelo korekten, medtem ko se je državni tožilec Janez Šinkovec obnašal do njega kot razdražen pes in mu ni pustil niti do besede.

V imenu resnice in pravice je Okrožno sodišče v Ljubljani odredilo izkop Maroltovega trupla in izvedenstvo, ki ga je zaupala Inštitutu za sodno medicino v Ljubljani. Pri izkopu, ki je potekal 14. 5. 1998, sta sodelovala izvedenca doc. dr. Jože Balažič, dr. med, in Alfred Šerko, dr. med. Ugotovili pa so: „Pri natančnem pregledu najdenih delov skeleta pokojnega Alojza Marolta nismo zasledili sledov poškodb, ki bi jih pripisali strelnim poškodbam.“

Po tem edistvenem izkopu pa se ni že več kot pol leta zgodilo nič, saj, kot kaže, nekdo ni bil pripravljen na take rezultate. Sicer pa, ali si predstavljate, da bi poskusili izkopati vse, ki so izgubili življenje na drugi strani — v Rogu?

Aleksander Mičič

MNENJA IN DEJSTVA

Koalicija: Ta je v krizi. Dr. Janez Drnovšek: če si v vladi, ne moreš koketirati z opozicijo. Po Drnovšku je večinski sistem zanj povsem sprejemljiv. Premier govori o alternativni današnji koaliciji. Njegova spretna poteza: da je povabil vse stranke v tako novo kombinacijo. Ako bi vse stranke to sprejele, bi to pomenilo za dr. Drnovška še dolga leta vladanja. Danes je ranljiv, ker za slab rezultat je odgovoren v glavnem on z LDS. SLS je v konfrontaciji z Drnovškom v bistvu samo pri imenovanju ministrov in drugih kadrov. V načelnih zadevah, kot v šolstvu, odnosu do Cerkve itd, je SLS klonila. Koalicija bo držala vsaj do drugega leta.

SDS J. Janša STA 30.XII „Stanje je dobro za LDS in slabo za SLS. Država se rekordno zadolžuje. Vlada lahko z najemanjem posojil in razprodajo (Petrol) premoženja zdrži do konca mandata, lahko pa pride do hujše krize“.

Koalicija postaja vedno bolj labilna. SLS je v mnogih načelnih zadevah podprla levico in to v taki meri, da je vprašanje ako se še more šteti med pomladne, demokratske stranke. Komaj!

Pokojnine: V okt 98, je bilo izplačanih 455.687, to je 1,2% več kot dec. 97. Za polno pokojninsko dobo 35 let, je zajamčena pok. 53.200 SIT. Borci (tisti, ki so pristopili do 13. okt. 43) dobe že z 20 leti delovne dobe (žene z 18 leti) zajamčeno pokojnino 83.148 SIT. Takih privilegijev nimajo veterani nikjer na svetu. In še povprečna vojaška pokojnina je bila v okt 98 113.862 SIT. Ni čuda, da partizani volijo levico!

Dr. Gregorij Rožman: Največjo sramoto pravosodja, obsodbo škofa, nadaljuje današnja RS. Sodišče je zavrnilo obnovo postopka. Rožman ni zkrivil ničesar. Interveniral je za taboriščnike, talce, vse brez razlike. Edini v zasedeni Evropi je reševal Izraelce, Štajerce, ki so se zatekali v Ljubljano. Bil je verjetno edini škof, ki je upal obsoditi zločine, umore, izvršenih pod krinko NOB itd. Ta nepravni nesmišdel je obsodil rev. D. Ocvirk v Družini 48/2 10. Jan. „Avtogol sodstvu“. V emigraciji je veliko razočaranje nad tako Slovenijo in bo imelo posledice. Dnevnik 30. XII. 98 piše neokusno „Narod je razdelil na dva tabora“ To je povzročila KPS-VOS, ki je nekomuniste enostavno določila za smrt.

Teharje. Za dokončanje obeležja parka je RS namenila tako malo vsoto, da se park ne more dokončati. Peterletov predlog, naj se to

popravi so poslanci odklonili. Na strani komunistov je bila tudi večina SLS poslancev!

Unicef. Ta ustanova ZN je poznana kot nesolidna. Prevelik odstotek, del nabranega denarja za otroke, lačne itd. se zapravi v administraciji. ZDA, ustanove ne podpirajo več. V RS očitvidno tega ne vedo, ker za Unicef nabirajo rekordne vsote!

Podobnik nadaljuje: „Vsak človek je dragocenost. Vsaka država, vsaka politika, ki to zanemarja, slej ko prej postane nadomestljiva“. Noben od bratov Podobnikov, čeprav povabljeni, še nista prišla v Teharje, Rog, Klanjata se spominu samo enih...

ODŠLI SO

Franc Lovko

Rodil se je 18. decembra 1909 v Begunjah pri Cerknici. Umrl je 2. januarja 1999 v Lake East bolnici v Painesville, Ohio. Zadnjih 15 let je živel v Leroy Tawntship, Ohio. Zaposlen je bil kot slaščičarski specialist pri Ramsey Laboratories v Clevelandu skozi 25 let do upokojitve leta 1974.

Bil je domobranec in pripadal clevelanskemu Tabor DSPB. Kot domobranec se je največ udeleževal po Notranjskem in Primorskih krajih.

Tu zapuša ženo Ivanko in hčerko Jennie poročena Antloga, zeta Brankota in več vnukov: Franci, Kristina, Tomaž in Andreja. V Sloveniji pa sestre Milka Budkovic in Ani Gajde.

Clevelanski odbor se je poslovil z molitvijo v pogrebem zavodu. Ob krsti je stal domobranski prapor in venec. Pokopan je na All Soul pokopališču.

Dragi France, pogrešali te bomo, kakor Tvoja družina. Bodi Ti lahka zemlja tu izven domovine.

Spominjali se Te bomo.

Tabor DSPB — Cleveland

DAROVALI SO

Tiskovni sklad

Ivo Bergant — Kanada	\$ 15.-
Sladič Marija	\$ 30.-
Gregorič Lojze in Marija	\$ 20.-
Krepfel Janez	\$ 20.-
Pust Dragica	\$ 10.-
Hauptman Ivan	\$ 10.-
Maršič Dušan	\$ 30.-
Kalar Olga v spomin na moža Ludvika Kalar	\$ 30.-
Zajec Milan	\$ 20.-
Hočevar Ani	\$ 5.-

Socialni sklad

Hainrihar John	\$ 50.-
Gregorič Lojze in Vera	\$ 30.-
Krepfel Janez	\$ 20.-

Rožmanov dom

Skvarča Jelka v spomin na brata Ivota Skvarča	\$ 50.-
Gregorič Lojze in Vera	\$ 50.-
Krepfel Janez	\$ 50.-
Ferkulj Fran in Rezi ob smrti Jožeta Mikliča	\$ 10.-
I. Vidmar	\$ 30.-
g. Batič	C\$ 250.-
R, Kuk	C\$ 50.-
Rev. Janez Malenšek	\$ 300.-
Vinko Pucko	\$ 30.-
Brigita Vidmar	\$ 10.-

Tolstojev sklad

Vida Jakoš	\$ 30.-
------------------	---------

Naslovna stran

*„Dekle, dekle delaj pušeljč
za to rajžo — žalostno“*

(April 1945)

VSEBINA

Deklaracija v obsodbi komunistične tiranije	
in Izjava o spravi	49
Moja rosna leta - Jožica Marn-Gerden	53
Minilo je osem let - Alojzij Dragoš	58
Pismo Marjanu Podobniku	60
Pismo dr. Božu Cerarju	61
Domovina - Neznani pesnik	62
Našemu Blažu za god - Pevci	63
Naše znamenje - Janez Toplišek	64
Domovini - Ivan Korošec	64
Po njih delih smo jih spoznali	65
Doba pred okupacijo	67
Okupacija Slovenije in organizacija odpora	
proti okupatorju	70
„Osvobodilna fronta“ (OF) - orodje KP	74
Recenzija „L'occupazione Italiana della Slovenia	
1941-1945“ - Dr. Peter Urbanc	75
Sto oči - -šič	86
Pravila, po katerih se mora revolucionar ravnati -	
dr. Peter Urbanc	88
Izkopavanje trupel - Aleksander Mičič	94
MNENJA IN DEJSTVA	95
ODŠLI SO	96
DAROVALI SO	III

Hurlingham
Sucursal
Correo
Argentino
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 1596

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 2619